Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 15 май 1969 йил, пайшанба ● № 112 (14.275). ● Баҳоси 2 тийин.

ДЎСТОНА СУҲБАТ

ПХЕНЬЯН, 14 май. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бугун Корея меҳнат партияси Марказий Комитетининг бош секретари, Корея Халқ Демократик Республикаси Министрлар кабинетининг Раиси Ким Ир Сен ҳузурида бўлди.

Н. В. Подгорний ва Ким Ир Сен ўртоқлар ҳар иккала томонни қизиқтираётган масалалар юзасидан дўстона суҳбатлашдилар.

ЭКИШ КУНДАЛИГИ

РЕСПУБЛИКА ОБЛАСТЛАРИДА МАККАЖЎХОРИ ВА ШОЛИ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1969 ЙИЛ 14 майга бўлган МАЪЛУМОТ

(гектар ҳисобида)

Областлар	Маккажўхори экиш плани	Экилган майдон	Планнинг бажарилиш проценти	Шоли экиш плани	Экилган майдон	Планнинг бажарилиш проценти
Тошкент	16731	11787	70,5	9700	696	7,2
Сирдарё	13105	7305	55,7	5920	—	—
Фарғона	13573	8485	62,5	2509	391	15,6
Наманган	13564	8022	59,1	4342	270	6,2
Андижон	12872	7614	59,2	4729	748	1,6
Самарқанд	15719	9325	59,3	1899	289	15,2
Бухоро	7439	4060	54,6	1000	21	2,1
Қашқадарё	8090	7385	91,3	—	—	—
Сурхондарё	8078	5872	72,7	4552	163	3,6
Хоразм	9365	2174	23,2	6490	727	11,2
ҚҚ АССР	15990	1863	11,7	16805	4916	29,3
Республика бўйича:	134526	73892	54,9	57946	8221	14,2

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XV пленуми 14 майда ўз ишини давом эттирди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. ЛОМОНОСОВ «Комсомолга партия раҳбарлигининг аҳволи ва бу раҳбарликни янада яхшилаш чоралари тўғрисида» доклад қилди.

Бу масалани муҳокама қилишда Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. РАСУЛОВ, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. МУРОДОВ, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Р. РАҲИМОВ, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Ҳ. АБДУЛЛАЕВА, Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министри Т. А. САРИМСОҚОВ, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ш. ШАМСИДДИНОВ, Қорақалпоғистон АССР Амударё районидаги Крупская номли колхознинг раиси О. КАМОЛОВА, Самарқанд область партия комитетининг иккинчи секретари М. К. ТИТКОВ, Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони Н. Г. Ляшченко, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари М. ХУДОЙБЕРГАНОВ, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. МАҲМУДОВ, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Т. А. КУЦЕНКО, Бухоро шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ж. Х. АЛИМОВ, Шаҳрисабз район партия комитетининг биринчи секретари С. УСМОНОВ, Чирчиқ электрохимия комбинатининг директори В. ҚОДИРОВ қатнашдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ якунловчи нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

КПСС XXIII СЪЕЗДИ ВА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1968 ЙИЛ ОКТЯБРЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ЧОРВАЧИЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг «КПСС XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1968 йил октябрь Пленуми қарорлари асосида республика колхоз ва совхозларида чорвачиликни янада ривожлантириш чоралари тўғрисида»ги докладини эшитиб ва муҳокама қилиб, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми шу нарсани қайд қиладики, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини турмушга татбиқ қила бориб, партиямизнинг доҳийси ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қизитиб, қишлоқ хўжалигини юксалтиришда, колхоз ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлашда катта муваффақиятларга эришдилар.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленумидан кейин ўтган тўрт йил ичида қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулоти етиштириш ҳар йили ўрта ҳисобда шундан илгариги тўрт йилдагига нисбатан 20,3 процент, пахта етиштириш 19 процент, шоли етиштириш 81 процент, сабзавот етиштириш 36 процент, полиз экинлари маҳсулоти етиштириш 70 процент, мева етиштириш 26 процент, узум етиштириш 29 процент ва пилла етиштириш 17 процент кўпайди.

Кўрилган чоралар натижасида чорвачиликни ривожлантириш соҳасида ҳам муайян муваффақиятлар қўлга киритилди. Кейинги тўрт йилда ҳар йили ўрта ҳисобда етиштирилган гўштнинг миқдори шундан илгариги тўрт йилдагига нисбатан 9 процент, сут — 28 процент, тухум — 19 процент, қоракўл тери — 7,5 процент кўпайди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга асосан чорва моллар наслини яхшилаш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш йўли билан эришилди. Ҳар бир сигирдан соғиб олинган сутнинг миқдори кўпайиб, 910 килограммдан 1154 килограммга етди ёки 27 процент ошди, гўштга топширилган ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни ошиб, 220 килограммдан 245 килограммга етди, биринчи сортли қоракўлнинг миқдори кўпайиб, 70 процентдан 85 процентга, шу жумладан ёқабоп қоракўл терининг миқдори 13 процентдан 23 процентга етди. Озуқабоп экинлар майдони кенгайганлиги натижасида озуқа етиштириш кўпайди: силос бостириш учун маккажўхори етиштириш 25 процент, беда пичани етиштириш 28,4 процент кўпайди. Давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш анча ошди. Колхоз ва совхозларнинг даромади, шу жумладан чорвачиликдан келган даромади кўпайди.

Шу билан бирга Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми чорвачиликни ривожлантиришда ҳануз кўпгина камчиликлар бор деб ҳисоблайди. Мавжуд резервлардан тўла фойдаланилмаяпти, кўпчилик хўжаликларда чорвачилик қолоқ соҳа бўлиб қоляпти, гўшт, сут, тухум етиштириш даражаси эса аҳолининг ана шу маҳсулотларга бўлган ва ўсиб бораётган талабларига жавоб бермаяпти.

Беш йилликнинг ўтган уч йилида бир қатор областлар, айниқса Фарғона, Самарқанд, Бухоро, Қашқадарё областлари ва Қорақалпоғистон АССРнинг колхоз ҳамда совхозлари чорва моллар туёғини кўпайтириш, сут ва тухум етиштириш планларини бажармадилар.

Бир қатор хўжаликларда подадаги урғочи молларнинг, айниқса, сигирларнинг салмоғи кам, урғочи молларнинг кўплаб қисир қолишига йўл қўйилмоқда, чорва молларнинг каттагина қисми нобуд бўляпти, мажбуран сўйиляпти ва ички хўжалик эҳтиёжлари учун сарфланяпти. Чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлиги секин ўсяпти. Тошкент областида кейинги уч йилда ҳар бир сигирдан бир йилда соғиб олинган сутнинг ўртача миқдори ҳаммаси бўлиб атиги 1 килограмм, Андижон областида 15 килограмм кўпайди, Наманган областида эса ҳатто камайиб кетди.

Партия ташкилотлари чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш планларини бажариш соҳасида давлат интизомини бузаётган колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига нисбатан талабчанликни бўшаштириб юборганликлари натижасида былтур мол ва парранда гўшти тайёрлаш планини Бухоро областида 71 хўжалик, Қашқадарё областида 55 хўжалик, Сурхондарё областида 47 хўжалик, Самарқанд ва Тошкент областларининг ҳар бирида 41 тадан хўжалик мол ва парранда гўшти тайёрлаш планини бажармади. Кўпгина колхоз ва совхозлар сут ва тухум тайёрлаш планларини бажармадилар.

Республикада ихтисослаштириш амалга оширилиши муносабати билан кейинги йилларда кўпгина хўжаликларда, айниқса дон экувчи областларнинг хўжаликларида чўчқачилик ва паррандачилик фермалари асоссиз равишда тугатиб юборилди.

Бир қатор областларнинг колхоз ва совхозларида, колхозлараро ва совхозлараро бўрдоқичилик пунктларида чорва молларни бўрдоқига боқиб семиртириш яхши ташкил этилмаган, гўштга тирик вазни кам бўлган моллар топширилияпти. Самарқанд, Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларининг хўжаликлари былтур гўштга тирик вазни 208-217 килограмм бўлган қорамолларни топширдилар.

«Узглавзаготскоткорм» хўжаликларида гўшт етиштиришни кўпайтириш учун мавжуд бўлган имкониятлардан тўла фойдаланилмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми республика озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли совхозлар кейинги беш йилда гўшт етиштиришни камайтириб юборганликларини, уларнинг кўпида эса чорвачилик ва паррандачилик фермалари йўқлигини йўл қўйиб бўлмайдиган ҳол деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув» умумий овқатланиш корхоналари, гўшт-сут саноати корхоналари ва аҳоли истеъмол қилаётган озиқ-овқат чиқиндилари билан чорва молларни боқиб семиртирмаётганликлари ҳам нотўғридир.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва уларнинг жойлардаги органлари, маҳаллий партия ва совет органлари, кўпгина колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари чорвачиликни ихтисослаштириш ва марказлаштиришни янада ривожлантириш, фермалардаги кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялаш иши билан қониқарсиз шуғулланмоқдалар. Бу, маҳсулотнинг таннархи юқори бўлишига, кўпчилик фермалар зарар кўришига сабаб бўлмоқда.

Чорвачиликни ривожлантириш учун етарли миқдорда капитал маблағлар ажратилмаяпти. 1968 йили республика колхозлари чорвачиликни ривожлантиришга капитал маблағлар умумий суммасининг фақат 8,5 процентини, совхозлар эса атиги 3,2 процентини ажратдилар. Шу билан бирга капитал маблағлардан фойдаланиш амалда 65-70 процентдан ошмаяпти. Чорвачилик бинолари кўп ҳолларда эскирган лойиҳалар асосида, комплекс механизациялашни ҳисобга олмаган ҳолда қурилмоқда. Ўзбекистон ССР Госстройи, республика Қишлоқ хўжалик министрлиги ва «Узсельхозтехника» бирлашмаси эса бу камчиликларга тоқат қилиб келмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Қурилиш, Қишлоқ қурилиши министрликлари ва «Узколхозстрой» паррандачилик фабрикалари, аралаш ем ишлаб чиқариш саноати корхоналари ва чорвачилик бинолари қурилишини яхши олиб бормаяптилар, маблағлардан фойдаланиш ва объектларни ишга тушириш планларини бажармаяптилар.

Бир қатор областлар ва районларнинг партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ем-хашак базасини мустаҳкамлашга кам эътибор бермоқдалар. Кўпчилик хўжаликларда беда ва маккажўхори экинлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган, уларнинг ҳосилдорлиги айниқса Фарғона, Самарқанд, Бухоро областлари ҳамда Қорақалпоғистон АССРда паст. Беда ва табиий ўтлар пичани, силос бостириш учун экилган маккажўхори жуда кечикиб ўриб олиняпти. Кўпчилик қоракўлчилик хўжаликларида яйловларни яхшилашга, озуқабоп экинлар экиш учун суғориладиган ерларни ўзлаштиришга етарли эътибор берилмаяпти.

Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министрлиги аралаш озуқани чегараланган ассортиментда ва стандартларга тўғри келмайдиган ҳолда ишлаб чиқармоқда. Гўшт-сут саноати корхоналарининг чиқиндисидан етарли фойдаланилмаяпти.

Бир қатор областлар ва районларнинг партия ташкилотлари чорвачиликни малакали кадрлар билан мустаҳкамлашга ҳануз кам эътибор бермоқдалар, фермаларнинг фақат 27 процентига дипломли зоотехниклар ва ветеринария врачлари раҳбарлик қилмоқда. Чорвадорлар ўртасида партия ва комсомол аъзоларининг сони кам.

Чорвадорларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни ташкил этишда, уларнинг меҳнат шароитини яхшилашда катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Моддий ва маънавий рағбатлантириш усули етарли даражада қўлланилмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленуми чорвачиликни ривожлантиришдаги ана шу камчиликларнинг ҳаммаси баъзи область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва уларнинг жойлардаги органлари чорвачиликни ривожлантириш, унинг ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш масалаларига эътиборни сусайтирганликлари, чорва моллар ва паррандалар барча турларининг сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш, гўшт, сут, тухум ва бошқа хил маҳсулотлар етиштириш ҳамда давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан партия қарорларига асосан вужудга келган имкониятлардан тўла равишда фойдаланмаётганликлари, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш юзасидан белгиланган планларнинг бажарилишини барбод бераётган колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига нисбатан қаттиқ талабчанлик қилмаётганликларининг натижасида юз бермоқда деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Барча турдаги чорва моллар ва паррандалар сонини ўстиришни, гўшт, сут, тухум ва бошқа турдаги чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтиришни муттасил ошира бориш партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, колхоз ва совхозларнинг, қишлоқдаги барча ходимларнинг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

2. Область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Озиқ-овқат саноати, гўшт ва сут саноати, савдо министрликлари, «Ўзбекбирлашув», «Главзаготскотооткорм», «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси зиммасига қуйидаги мажбуриятлар юклатилсин: Партия XXIII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1965 йилги март ва 1968 йилги октябрь Пленумлари талабларига мувофиқ чорвачиликка бўлган муносабатни ўзгартириш, қишлоқ хўжалигининг бу муҳим соҳасини ривожлантиришда тубли ўзгариш бўлишини таъминлаш.

Ҳар бир колхоз ва совхоз томонидан чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, чорва моллар туёғини ўстириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш юзасидан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1969 йил 14 апрелдаги «Партия ташкилотлари, совет ва хўжалик органлари, колхозлар ва совхозларнинг гўшт етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш соҳасидаги вазифалари тўғрисида»ги қарори асосида ишлаб чиқилган тадбирларни амалга оширишда конкрет ёрдам бериш.

«Главсредазирсовхозстрой»га қарашли янги ташкил этилган пахтачилик ва шоличилик совхозларида ва бошқа янги совхозларда чорвачиликни ҳар тарафлама ривожлантириш керак.

Колхоз ва совхозларнинг 1969 йили тирик вазнда гўшт етиштиришни кўпайтириб, 180 минг тоннага етказиш, сут етиштиришни 400 минг тоннага, тухум етиштиришни 240 миллион донага етказиш юзасидан белгилаган тадбирлари маъқуллансин. Шу жумладан областлар бўйича:

1969 йилда етиштирилиши керак

Областлар	Гўшт (минг тонна)	Сут (минг тонна)	Тухум (миллион дона)
Тошкент	25,0	74,0	80,0
Сирдарё	18,0	44,0	17,0
Фарғона	16,0	46,0	34,0
Наманган	11,0	25,0	8,0
Андижон	16,0	31,0	7,0
Самарқанд	27,5	58,0	30,0
Бухоро	18,0	32,0	29,0
Қашқадарё	15,5	30,0	13,0
Сурхондарё	14,0	28,0	13,0
Хоразм	9,0	23,0	5,0
Қорақалпоғистон АССР	10,0	22,0	7,0

Ҳар бир колхоз ва совхоз томонидан чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш давлат планларининг бажарилишини таъминлаш, тайёрлашда давлат интизомининг бузилишига йўл қўймаслик.

3. Область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Озиқ-овқат саноати министрликлари ва уларнинг жойлардаги органларидан, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларидан чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтиришга бепарво муносабатда бўлиш ҳолларига кескин барҳам бериш талаб этилсин. Ҳар бир хўжаликда озуқабоп экинлар майдонини янада кенгайтириш, беда, маккажўхори, лавлаги ва бошқа озуқа экинлари ҳосилдорлигини оширишга эришиш таъминлансин. Озуқани кўпайтириш учун экинлар орасига озуқа экинлари экиш кенг қўлланилсин.

Озуқа етиштириш ва тайёрлаш планларининг сўзсиз бажарилиши учун колхозларнинг раислари ва совхозларнинг директорлари зиммасига шахсий жавобгарлик юклатилсин.

Ҳамма жойда ем-хашак тайёрловчи ихтисослаштирилган бригада ва звенолар ташкил этилсин, уларга ер, техника ва етарли миқдорда одам кучи бериктиб қўйилсин ва шу тариқа беда ўз вақтида ўриб олинсин ҳамда юқори сифатли силос бостирилсин. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига юқори сифатли ем-хашак етиштириш ва тайёрлаш планларини ошириб бажарганлик учун колхозчилар ва совхозларнинг ишчиларига натура билан ҳақ тўлаш, колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларга ўз шахсий хўжаликларидаги чорва моллар учун озуқа тайёрлашда ёрдам бериш вазифаси юклатилсин.

Давлат план комитетига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, дон маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати, гўшт ва сут саноати министрликларига аралаш озуқа тайёрлашни кўпайтириш ҳамда унинг сифатини яхшилашга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш топширилсин.

4. Чорва молларни хўжасизларча харажат қилиш, уларнинг ўлиши, урғочи молларнинг қисир қолиши натижасида кўплаб йўқотилиши фактларига кескин барҳам берилсин. Яқин икки йил ичида барча колхоз ва совхозларда подадаги сигирлар салмоғи 35 процентга, сут етиштириладиган зоналардаги хўжаликларда эса 40 процентга етказилсин.

Ҳарбир колхоз ва совхозда 4-5 мингта товуқ бўлган паррандачилик фермаси бўлиши керак.

Давлат томонидан катта ёрдам кўрсатилганлигига қарамай, 1969 йилнинг қишида қорамоллар ва қўйларнинг кўплаб ўлишига йўл қўйган колхоз ва совхозларнинг, айниқса Бухоро, Сирдарё, Самарқанд, Сурхондарё ва Тошкент областларидаги колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари қониқарсиз ишлаганликлари кўрсатилсин. Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари зиммасига ана шу колхоз ва совхозларга ёрдам кўрсатиш ва улар фақат ўлган чорва моллар ўрнини тўлдирибгина қолмай, балки уларнинг туёғини кўпайтиришларига эришиш мажбурияти юклатилсин.

Колхоз ва совхозларнинг 1970 йилнинг бошигача қорамоллар туёғини 1 миллион 200 минг бошга, шу жумладан сигирлар сонини 375 минг бошга, чўчқалар сонини 270 минг бошга, қўй ва эчкиларни 6 миллион 200 минг бошга ва паррандаларни 4 миллион 400 мингтага етказиш соҳасидаги тадбирлари маъқуллансин. Шу жумладан областлар бўйича:

(Минг бош ҳисобида)

Областлар	Қорамоллар: Жами	Қорамоллар: шу жумладан сигирлар	Чўчқалар	Қўй ва эчкилар	Паррандалар
Тошкент	121,0	41,5	46,0	416,0	900,0
Сирдарё	82,0	25,7	74,0	580,0	285,0
Фарғона	122,0	39,0	4,9	230,0	500,0
Наманган	80,0	25,4	6,7	318,0	200,0
Андижон	96,0	32,0	9,0	220,0	200,0
Самарқанд	184,0	58,7	85,0	970,0	600,0
Бухоро	98,0	30,0	5,8	1400,0	600,0
Қашқадарё	120,0	34,0	24,0	945,0	415,0
Сурхондарё	98,0	27,3	19,6	633,0	333,0
Хоразм	102,0	28,0	1,5	170,0	156,0
Қорақалпоғистон АССР	122,0	36,0	2,2	320,0	211,0

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув»га умумий овқатланиш корхоналари ва аҳоли истеъмол қиладиган озиқ-овқат маҳсулотлари чиқиндиси билан чорва молларни ўстириш ва бўрдоқига боқишни ташкил этиш топширилсин.

Республикада гўшт берувчи йилқичилик ва туячилик ҳар тарафлама ривожлантирилсин, от гўшти ва қимиз етиштириш кўпайтирилсин. Ҳар бир колхоз ва совхозда яхши ишчи ҳамда спорт отлари етиштирилсин.

Чорва молларни интенсив равишда яйратиб ва бўрдоқига семиртириш учун боқишни ташкил этишга алоҳида эътибор берилсин. 1969 йилдаёқ давлатга топшириладиган ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазнини 300 килограммга, қўйнинг тирик вазнини 45-50 килограммга ва чўчқанинг тирик вазнини 90-100 килограммга етказиш энг муҳим вазифа қилиб қўйилсин.

Балиқ етиштиришни янада кўпайтириш ва аҳолига янги тутилган балиқ етказиб беришни яхшилаш таъминлансин. Сув ҳавзалари бўлган барча колхоз ва совхозлар балиқ урчитиш билан шуғулланишларига эришилсин. Ҳовузлар қуриш ва уларда балиқни кўпайтириш юзасидан зарур тадбирлар амалга оширилсин.

5. Давлат план комитетига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, колхозларнинг правлениеларига чорвачилик бинолари қурилишига, фермаларни механизациялашга ва подаларни тўлдиришга ажратиладиган капитал маблағлар миқдорини анча кўпайтириш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Қурилиш ва Қишлоқ қурилиши министрликларига, «Узколхозстрой»га, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига паррандачилик фабрикалари, аралаш озуқа саноати корхоналари, яйловларда чорвачилик бинолари ва йўллар қурилишини тезлаштиришга қаратилган қўшимча тадбирларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш, объектларни лойиҳага биноан ўз вақтида фойдаланишга топширишни таъминлаш топширилсин.

6. Область ва район партия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси, область ва район совет ҳамда қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига чорвачиликни механизациялаш суръатларини кучайтириш, колхоз ва совхозларнинг фермаларидаги машиналар ва ускуналардан фойдаланишни яхшилаш тадбирларини кўриш мажбурияти юклатилсин. Келгуси беш йил ичида барча хўжаликларда сигирларни механизмлар ёрдамида суғориш ва соғишни электрлаштириш таъминлансин, 1975 йилнинг охирига бориб чорвачилик фермаларини механизациялаш тугаллансин. Чорвачиликни техника билан қайта қуроллантириш ва ҳозирги замон технологиясини қўлланган ҳолда чорвачилик комплекслари қуриш йўли билан чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни саноат асосига ўтказиш юзасидан белгиланган тадбирлар активроқ амалга оширилсин.

Давлат план комитетига, Ўзбекистон ССР Госстройига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, «Узсельхозтехника» бирлашмасига илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтларини жалб қилиб, ускуналар ва технологиянинг мамлакатимизда ва чет элларда яратилган энг яхши намуналаридан фойдаланишни ҳисобга олган ҳолда чорвачиликнинг ишлаб чиқариш базасини ривожлантириш ва чорвачиликда техника тараққиётини юксалтиришга қаратилган таклифларни ишлаб чиқиш ва уч ойлик муддат ичида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика ҳукуматига қараб чиқиш учун тақдим этиш топширилсин.

1969-1970 йилларда ҳар бир областда «Узсельхозтехника» бирлашмалари ҳузурида чорвачилик фермаларини механизациялаш ва электрлаштириш бўйича махсус монтаж бошқармаси ташкил этилсин.

Область, шаҳар ва район партия комитетларига чорвачиликдаги кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялашни амалга оширишда колхоз ва совхозларга саноат корхоналарининг оталиқ ёрдамини уюштириш топширилсин.

7. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг жойлардаги органларига чорвачиликда наслчилик ишини кескин яхшилаш, давлат наслчилик станцияларининг ишини яхши йўлга қўйиш, наслли ва насли яхшиланган чорва молларнинг тўла сақлаб қолинишига эришиш, шунингдек фермаларда чорва молларни сақлаганда зооветеринария қоидаларига қатъий амал қилишни таъминлаш, профилактик ва даволаш тадбирларини ўз вақтида амалга ошириш топширилсин.

8. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Маданият, Алоқа ва Соғлиқни сақлаш министрликларига, Кинематография давлат комитетига, «Ўзбекбирлашув»га чорвадорларга, айниқса чўпонлар бригадаларига маданий-маиший, медицина ва савдо хизмати кўрсатишни кескин яхшилаш топширилсин. Яйлов массивларида маданий марказлар ва чорвадорларга хизмат кўрсатадиган доимий ишловчи бригадалар ташкил этиш, ем-хашакни олдиндан ташиб келтириб қўйиш учун омборлар, шунингдек клублар, магазинлар, медицина пунктлари, мактаб-интернатлар, маиший комбинатлар ва бошқа объектлар қурилишини назарда тутиш топширилсин.

9. Область ва район партия комитетларидан, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советидан, область ва район ижроия комитетларидан, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг жойлардаги органларидан кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишни яхшилаш, иқтисодий ишни яхшилаш, фан эришган муваффақиятлар ва илғор тажрибани чорвачиликка ҳамда озуқа етиштиришга жорий қилиш талаб этилсин. Фермалар, бўлимлар, чорвачилик бригадалари раҳбарлигига зарур билим ва ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган коммунистлар, комсомоллар, малакали мутахассислар ва тажрибали чорвадорлар қўйилсин. Чорвадорларнинг малакасини ошириш иши яхши йўлга қўйилсин, ходимларга оммавий касбларни ўргатиш яхшилансин, турли хил курслар, мактаблар ва семинарлар ташкил этиш тажрибаси кенг қўлланилсин.

Олимларнинг куч-ғайрати чорвачиликни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган энг муҳим проблемаларни ишлаб чиқишга, фан ва чорвачилик илғорлари эришган муваффақиятларни ишлаб чиқаришга жорий этишда колхоз ва совхозларга ёрдам беришга жалб этилсин.

10. Область ва район партия комитетларига ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтириш топширилсин. Хўжаликлардаги бошланғич партия ва комсомол ташкилотларининг роли ва жанговарлик қобилияти оширилсин, уларнинг фаолияти активлаштирилсин ва оммага таъсири кучайтирилсин, қишлоқ меҳнаткашлари чорвачиликни тез суръатлар билан ривожлантириш учун курашга сафарбар этилсин.

Чорвачилик ходимлари ўртасида партия ва комсомоллар сони кўпайтирилсин, коммунистлар ва комсомолларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролини оширишга эришилсин.

11. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари областлар, районлар, колхозлар ва совхозларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш планларини ошириб бажариш, юқори сифатли озуқа жамғариш, чорва моллардан насл олишни кўпайтириш, чорва молларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун социалистик мусобақани кенг қизитишлари лозим. Чорвадорлар учун моддий ва маънавий стимуллардан тўлароқ фойдаланиш, мусобақа натижаларининг оммалаштирилишини таъминлаш, уни радио ва телевидение эшиттиришларида ҳамда матбуотда муттасил ёритиб бориш, область, район виставкаларини ва чорвачилик илғорларининг семинарларини мунтазам ташкил этиб бориш керак. Муносиб чорвадорларни Бутуниттифоқ ва республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкаларига юбориб туриш лозим.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари партия ташкилотлари раҳбарлигида чорвачиликни янада ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга ошириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олинган мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун куч-ғайратларини аямайдилар, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги шарафига пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа барча тармоқларини юксалтиришда янги муваффақиятларга эришадилар, деб қатъий ишонч билдиради.

Коммунистлар ҳақида ҳикоя қиламиз

ОРЗУ УШАЛДИ

Коммунистларнинг бу галги умумий йиғилиши ҳам вақтида бошланди. Кун тартибидаги биринчи масала муҳокама қилина бошлади. Ферма партия ташкилотининг секретари бош чўпон Бобохон Жумаевнинг партия сафига қабул қилишни сўраб берган аризасини ўқиб эшиттирди. Аризада шундай дейилади:

«Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Устави ва Программасини иштиёқ билан ўқиб ўргандим. Уни турмушга татбиқ қилиш ва коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун коммунистик меҳнат вахтасида туриб ишлашга бел боғладим. Ленин партияси сафида бўлишни, коммунистчасига меҳнат қилиш ва яшашни кўпдан бери орзу қилиб келаман»...

Унга катта ишонч билдириб, ферманинг ҳурматли кишилари тавсиянома беришган. Ферма партия ташкилотининг секретари Норқобил Норқўчқоров, омбор мудири Эшбой Каримов, коммунист Дўстбой Тангриев ўртоқлар бош чўпоннинг меҳнат кўрсаткичлари, ибратли ишларига катта баҳо бериб, уни КПСС аъзолигига кандидатликка тавсия қилганлар.

Сўз бош чўпон Б. Жумаевга берилди. У таржимаи ҳоли, ишлари ҳақида гапирди. Йиғилиш аҳли унга берган саволларига қониқарли жавоб олдилар. Кимдир гап ташлади:

— Тавсиянома берган ўртоқлардан эшитсак.

Биринчи бўлиб ферма партия ташкилотининг секретари Н. Норқўчқоров сўз олди.

— Ўртоқ Бобохон Жумаев Коммунистик партиямиз сафига муносиб кишидир. Унинг ишлаб чиқаришдаги фаолияти намуна қилиб кўрсатса арзийди. Ҳар йили қўзи олиш, жун, қоракўл тери топшириш планини ошиги билан бажаради. Ташаббускор чўпон чорвадорларнинг меҳрибон дўсти, беминнат маслаҳатчиси, хушхабарлар элчиси ва агитатордир. Мен ўртоқ Б. Жумаевни 15 йилдан бери бирга ишлаб, жамоат ишларини бирга бажариб, яхши танийман. Шунинг учун уни КПСС аъзоси кандидатлигига муносиб киши деб ҳисоблайман, — деди у.

Бошқа коммунистлар ҳам бирин-кетин сўз олиб, ғайратли чўпоннинг жўшқин меҳнат фаолияти, турмушдаги намунали ишларига юқори баҳо бердилар. Унинг Ленин партияси сафига муносиб киши эканлигини алоҳида таъкидладилар. Партия йиғилиши якдиллик билан Б. Жумаевни КПСС аъзоси кандидатлигига қабул қилди. Йиғилишдан сўнг коммунистлар уни қизғин табрикладилар.

КПСС сафини ана шундай илғор, ташаббускор кишилар ҳисобига муттасил ўстириб бориш партия ташкилотларининг асосий вазифасидир.

Б. Жумаевдек кечани-кеча, кундузни-кундуз демай тинимсиз ишлайдиган ғайратли кишиларни қанча эъзозласанг ҳам оз. «Сайроб» совхозининг 2-Чилонзор фермаси чорвадорлари унинг ҳалол меҳнатидан беҳад миннатдор. Кекса чорвадорлар чўпон бўлса киройи шундай, тиниб-тинчимас чўпон бўлсада, дейишади.

Дарҳақиқат Б. Жумаевнинг меҳнат муваффақиятлари ибратлидир. Унга чўпонлик ота мерос деса бўлади. Чўпонлик касбини шарафлаб, отасидан чўпон таёғини қабул қилиб олганида 16 ёшар ўсмир эди. Мана у 22 йилдирки, чўпонлик касбини эъзозлаб, янгидан янги марраларни эгаллаб келмоқда. 1965 йилдан бери совхознинг бош чўпони. Унинг қўли баракали. Ҳар 100 бош совлиқдан олаётган қўзиси, етиштираётган тонна-тонна жун ва давлат хазинасига топшираётган қимматли қоракўл тери сони йил сайин кўпайиб, унинг шуҳратини ортиряпти.

Мана донгдор чўпоннинг ўтган йилги меҳнат кўрсаткичларидан баъзи мисолларни келтирамиз. Ўз боқимидаги 503 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 110 бош ўрнига 137 бошдан жами 688 бош соғлом қўзи олди. Совхозда чорва туёғини кўпайтиришга катта улуш қўшди. Машъал чўпон бу катта кўрсаткич эвазига совхоздан 18 бош қўй, 900 сўм пул, қўшимча мукофот олди.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига катта совға тайёрлашга аҳд қилган баҳодир чўпон боқимидаги совлиқларни бу йилги қаҳратон қиш совуғидан чиқимсиз ва соғлом чиқариб, қўзилатишни район бўйича биринчилар қатори якунлади. 494 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан социалистик мажбуриятдаги 150 бош ўрнига 171 бошдан жами 846 бош қўзи олиб, районда рекорд қўйди. Давлатга пландаги 403 та ўрнига 606 та юқори сифатли қоракўл тери ҳадя қилинди.

Бойсун район партия комитетининг яқинда бўлган бюроси ишлаб чиқариш машъали, сиёсий жиҳатдан етук бош чўпон ўртоқ Бобохон Жумаевни КПСС аъзоси кандидатлигига қабул қилиш тўғрисидаги «Сайроб» совхози партия комитетининг қарорини тасдиқлади.

Кўпдан бери орзу қилиб юрган асл мақсадига эришган Бобохон Жумаев КПСС аъзолигига кандидатлик билетини оларкан шундай деди:

— Ҳалол меҳнат қилган киши фақат совет замонида, Ленин даврида эъзозланиб муродмақсадига етади. Қадр-қиммат топади. Менинг ҳаётим бунинг ёрқин мисоли. Шундай экан, тунни-тунга, кунни-кунга улаб, янги режалар сари интилмай бўладими? Меҳнатнинг таги роҳат дегани шу-да.

Коммунист деган улуғ номни ҳамма вақт муқаддас сақлаб, КПСС Устав ва Программасини қайта-қайта ўқиб ўрганаман. Чорвадорлар ўртасида оммавий-сиёсий тушунтириш ишларини муттасил олиб бориб, авангардликни қўлдан бермайман. Коммунистчасига ишлаб, коммунистчасига яшашга аҳд қилган эканман албатта, унга содиқ қоламан.

Н. МУРОДОВ,
Бойсун райони.

Қарши тикувчилик фабрикасининг илғор ишчиси Саломат Астанова доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига авж олдирилан социалистик мусобақага қўшилиб, муттасил яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётир. Саломатнинг меҳнат табелида ҳар сменада 120-130 процент иш бажарганлиги доим қайд этиб турилади. Суратда: С. Астанова.

А. Тўраев фотоси.

СИРЕНАЛАР САДОСИ

(«Н» РАЙОНИДАГИ ГРАЖДАН МУДОФААСИ МАШҚИДАН РЕПОРТАЖ)

●

Тоғ ортидан қуёш мўралай бошлади. Осмон мусаффо. Ҳаво бегубор. Нортуяларнинг ўркачини эслатувчи баланд тоғларда қор. Яқингинада одамларни ташвишга солган қорлар фақат тоғлардагина қолган. Демак, баҳор ўз ҳукмини ўтказа бошлаган. Табиат яшариб, ўзгача ҳусн кашф этмоқда.

Ҳамроҳим Алексей Иванович билан суҳбатлашиб шаҳар чеккасидаги белгиланган манзилга етиб келганимизни ҳам билмай қолибман. Кўчалар одамлар билан гавжум...

Қулоқни қоматга келтирувчи тревога сигнали берилди. Унинг маъноси жонли тилда — «шаҳарга ҳаводан душман самолёти ядро бомбаси ташлаш хавфи туғилди» дегани бўлади. Энди нима қилиш керак? Атом бомбаси — бу даҳшатли қурол. Зеро, у «портлабди» сигнал на ҳожат? Ундан яширниб, соғ-саломат қолиш мумкинми?!

Нима қилиш керак? Унинг ақл бовар қилмайдиган қудрати, вайронгарчилик кучи олдида таслим бўлиб, унга ем бўлиш керакми? Йўқ. Асло. Инсоният аҳтнёж туфайли ўзи яратган бу қуролнинг давосини ҳам ўзи топган. Ундан қутилишнинг бирдан-бир йўли — ақл билан иш тутиб, ҳар бир дақиқадан ўринли ва унумли фойдалана билишда.

Ҳозиргина бизнинг қаршимизда турган бинонинг юқори қисми «тўлқин зарбидан кули-кўкка совурилди», ундан наридаги биноларда «кучли ёнғин бошланган». Аҳолини сув билан таъминлайдиган сув манбаълари «қаттиқ шикастланган, суви эса радиактив моддалар билан заҳарланган. Иморатларни харобага айлантирган тўлқин зарби электр симёғочларини ҳам ер билан яксон қилган». Демак, «электр нури, телефон алоқаси» ҳақида гап бўлиши мумкин эмас.

Инсон ҳар нарсага қодир. Гарчанд қирғин қуроли кўп нарсани «остин-устун» қилиб юборган бўлсада, одамлар ўзини йўқотмади. Жиддийлик ва фаҳм-фаросат билан иш тутиб, ҳарким ўз вазифасини уддабуронлик билан бажара бошлади.

Оператив иш юритишда разведка бўлими ҳаммага ибрат кўрсатди. У бирор дақиқани зое кетказмай атрофни «разведка қила бошлади». Одамларнинг «заҳарланган зона»ни четлаб, бехатар жойга ўтишларини таъминлади. Оддий кунларда қўлидаги сумкасини ҳам ёнидаги йигитига кўтартирадиган қиз «бир кампирни даст кўтариб» бехатар зонага елиб югурмоқда. Ўнг тарафда «заҳарланган зона»ни заҳарсизлантирувчи асбоблардан оқилона фойдаланиб, уни «зарарсизлантираётган»лар тинимсиз ишламоқда. Ўт ўчирувчиларнинг жасорати туфайли «ёнғин» чекина бошлади. Дарҳақиқат, Орипов, Ҳасанов, Совранский, Воронь, Антонов ва бошқаларнинг тер тўкиб, моҳирона ишлашлари туфайли ёнғин ўчирилди. Чунки, уларнинг ҳар бири, табиатан, ватандошларига ўхшаб, ўт билан ўйнашишни ёмон кўрганликлари учун ҳам, унга қарши шафқатсиз курашдилар. Қутқарув группасининг аъзолари «майиб-мажруҳлар»ни бехатар жойга элтишмоқда. Сачков, Гордеевлар тутун бурқсиб турган хоналардан «жароҳатланганлар»ни пешма-пеш олиб чиқишмоқда. Уларни тезликда транспорт воситасида махсус жойга жўнатишмоқда. Бу ерда неча қалоқ қўллари билан ҳозирги замоннинг мураккаб машиналари деталларини тайёрлаган қиз-жувонлар «ярадорлар»нинг дардига малҳам қўймоқда. Биринчи медицина ёрдамини кўрсатишмоқда. Уларнинг муомаласини кўриб ҳавасинг келади. Булар «жароҳатланганлар»га фақат дори-дармонлар, медикаментлар билангина эмас, айни вақтда ширин суханлиги, одамжонлиги билан ҳам мадад бераётганликларини кўриб офаринлар айтасиз. Елкаларига осиб олган сумкаларидан керакли нарсаларни шошилмасдан топишади. Гап фақат ундан расамади билан фойдаланишдалигини билганликлари учун ҳам ишонч билан ҳаракат қилмоқдалар. Ҳамширалар ўз вазифасини намунали бажараётганлиги туфайли ҳамма уларнинг хизматидан миннатдор.

«Махсус жой»га келтирилганларнинг ва келтирилаётганларнинг ҳоли нечук? Улар қандай қабул қилиб олинмоқда? Бу ерда иш намунали уюштирилганлигини уларнинг жавобларидан уқиб олиш мумкин эди.

— Сизни қандай кутиб олишди? — сўраймиз ўрта ёшли бир аёлдан.

— Жуда яхши. Керакли нарсалар билан таъминлашди. Барака топишсин. Худди туғишганингдек тепангда парвона бўлишади. Ким билан суҳбатлашманг шундай жавоб оласиз. Шарҳлашга ҳожат йўқ. Демак, Ўрмонов «хавфсиз зона»га келтирилганларни қабул қилишни талаб даражасида уюштира олган. Фурсатдан фойдаланиб, ялпи қирғин қуролидан қандай сақланишни тушунтириш ишлари авж олдириб юборилган.

Юқорида таъкидлангани дек, «сув манбалари, электр тармоқлари ва алоқа ишдан чиққан». Озиқ-овқатсиз, ёруғликсиз бир неча сутка яшаш мумкинлигини ҳаммамиз биламиз. Аммо, сувсиз кўпга чидаб бўлмайди. Бунинг моҳиятини тўла англаб етган техника-авария отрядининг бошлиғи Гольдберг ва унинг ҳамкасблари, шароит тақозоси билан иш тутиб, керакли чора-тадбирларни ўз вақтида кўриб, бакларни қайнатилган сув билан тўлдириб қўйишди. Озиқ-овқат ҳам бир неча суткага етарли. Электр тармоқларини тиклаш иши жадал бормоқда. Шунга қарамай, «хавфсиз зона»да истиқомат қилаётганлар етарли шамъ билан таъминланган. Чунки, газета-журнал ва китобларни қоронғида ўқиш ҳозирча кашф қилинмаган.

Ҳамма иш кутилгандан ҳам зиёда бораётган экан, буни биринчи навбатда алоқачиларнинг хизмати деб билмоқ керак. Телефон ишдан чиққанига қарамай, улар «радио алоқаси» орқали вазият ҳақида тегишли жойга ахборот бериб бордилар. Шу билан ҳам одамларнинг кайфиятини тетик бўлишига катта ҳисса қўшдилар.

Ҳар бир ишнинг ибтидоси ва интиҳоси бўлганидек, машқ ҳам тугади. Унинг натижаси таҳлил қилинганда, йўл қўйилган айрим камчиликлар ҳақида жиддий гапирилди. Уларни тезда тугатиш ҳақида конкрет фикр-мулоҳазалар ўртага ташланди.

— Мазкур машқ юксак уюшқоқлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтди. У ўз олдига қўйилган вазифани аъло даражада бажарди. Буни машқ ўтказган ушбу корхона коллективи, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, маъмурият ва граждан мудофааси раҳбарларининг ютуғи деб қарамоқ лозим. Авангард ишчилар синфимиз аҳиллигининг яна бир ютуғи деб баҳоламоқ керак, деди шаҳар граждан мудофааси штабининг бошлиғи полковник Барильник. — Корхона, муассаса, ташкилот ва ишлаб чиқариш илғори фаолиятига баҳо берилаётганда, унинг энг муқаддас вазифа — жонажон Ватанимизни мудофаа қилишдек шарафли ишга қўшаётган ҳиссаси асосий мезонлардан бири бўлсин, — деди сўзини тамомларкан полковник.

Ҳақиқатан ҳам у тўғри гапни айтди. Бугун мукофот беришда худди ана шулар ҳисобга олинган эди. Бугунги ва аввалги машқларда бошқаларга намуна бўлганлардан 4 кишига «СССР Граждан мудофааси аълочиси», 15 кишига «СССРни мудофаа қилишга тайёр» значоги топширилди. 24 кишига пул мукофоти берилди. 25 азаматга раҳматнома эълон қилинди. Уларнинг кўпчилиги ишлаб чиқаришда барчага шахсий намуна кўрсатаётган коммунист ва комсомоллардир. Булар орасида Ватан мудофааси жонкуярлари: Чебанитис, Антонов, Орипов, Бердиев, Черкасов, Нудин, Абкеримов, Ўрмонов, Сачков, Гордеев, Лучников, Зиёвуддинов, Бобохонов, Абдурайимов ва бошқалар бор.

* * *

Ташқарига чиққанимизда, ҳавонинг авзойи бузилди. Баҳор об-ҳавоси деганларича бор. Лекин, ҳозирги халқаро вазият ҳам баҳор об-ҳавосидай қўнимсиз кўринади.

1923 йилнинг мартида, совет халқи социалистик экономика пойдеворига дастлабки ғиштларни қўяётганда, АҚШнинг давлат секретари К. Е. Хьюз сурбетлик билан: «Россия яна кучга тўлиб ўзини ўнглаб олади, дейишга умид ҳам, асос ҳам йўқ», — деган эди. Эндиликда эса унинг ватандошлари бир вақтлар Пенемюндда кавакдаги кўрканамушдек ажаа уруғи «Фау-1», «Фау-2»ни яратган Гитлернинг арзандаси бўлган Вернер фон Браунга «Ракета қироли» ёрлиғини ёпиштириб, кўкларга кўтариб мақташмоқда. АҚШ президенти Р. Никсон ўзининг дастлабки қадами сифатида ракеталарга қарши система ишлаб чиқишга бир неча миллиард доллардан ортиқ маблағ сарфлашни мўлжаллаяпти. Озодлик учун курашаётган Вьетнам халқига қарши босқинчилик урушини олиб боряпти. АҚШнинг 6-флоти Ўрта ер денгизида изғиб Грециядаги «қора полковник»ларни ҳимоя қиляпти. Исроил экстремистлари Миср ва Иорданиянинг гуноҳсиз халқини ўққа тутмоқда. Ғарбий Германия неонацистлари зўр бериб ядро қуролига эга бўлиш учун интилмоқда.

Ҳозирги халқаро шароитда граждан мудофааси машқларининг роли бениҳоя каттадир. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати тинчлик учун курашиб, тинч-тотув яшаш принципига қатъий амал қилиб, граждан мудофаасига алоҳида эътибор бермоқда. Шундай экан граждан мудофааси машқларини фақат назарий фикрларни такрорлайвериш ва кўргазмали агитация деб тушунмаслигимиз керак. Олинган билимлар амалий машғулотларда мустаҳкамланиши лозим. Токи ҳар бир совет граждани ялпи қирғин қуролларидан сақланишда маълум кўникма ҳосил қилсин.

Ўткир АБДУАЗИМОВ.

ҚАРДОШЛИК ҚОНУНЛАРИГА МУВОФИҚ

Қиш фаслида сув тошқинидан зарар кўрган Чоржўй кўчаларида ҳозир ўзбекча сўзларни эшитиш мумкин. Шаҳарни тезроқ қайта тиклашда туркман биродарларга ёрдам бермоқ учун Тошкентдан юборилган бинокорлар отряди бу ерга етиб келди.

Узбекистон вакиллари ўзлари келтирган бинокорлик материалларидан ўн минг квадрат метр уй-жой қуриб беришга қарор қилдилар. Улар «Марказ» деб аталган янги микрорайонни қуришга киришдилар. Бу ерда йирик панелларда қуриладиган уйлар қад кўтаради. Тожикистон, Қозоғистон ва Қирғизистон бинокорлари ҳам марказий микрорайонни барпо этишда қатнашадилар.

(ТАСС мухбири).
Туркманистон ССР,
Чоржўй шаҳри.

НУТҚ МАДАНИЯТИ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

ТИЛ МАДАНИЯТИ

Октябрь инқилобидан сўнг ўзбек миллий адабий тили ҳар жиҳатдан ўсди. Унинг ёзув системаси анча қулайлашди. Ҳозир миллий адабий тилимизнинг функционал имкониятлари ва фойдаланиладиган соҳалари тобора кенгаймоқда. Шу сабабли ўзбек адабий тили маданияти ва нутқ маданиятига бўлган талаб ҳам кучаймоқда.

Ҳозирги вақтда ҳамма миллий республикаларда тил ва нутқ маданиятини ривожлантириш учун муҳим тадбирлар кўриляпти. Ўзбек адабий тили ва нутқ маданиятини ривожлантириш ҳам ҳозирги вақтда тил қурилишимизнинг энг асосий вазифаларидандир. Бизда, айниқса, нутқ маданиятини ривожлантириш вазифалари актуал масала ҳисобланади. Негаки, адабий тил доирасига тортилган турли касбдаги кишиларнинг ғоят кўплиги ва доимо кўпайиб бораётганлиги, аммо уларнинг анчагина қисми адабий тилимизнинг грамматик, лексик, стилистик, орфоэпик ва орфографик нормалари билан етарли таниш эмаслиги сабабли оғзаки ва ёзма нутқда адабий нормалардан четга чиқиш ҳоллари учрамоқда. Содда тилда сўзловчилар нутқида тилимизда ўзлашмаган бегона сўз ва ибораларни ишлатиш, шевачилик, жаргон ва тор профессионал сўзлар билан тил ва нутқ маданиятимизга доғ туширишҳолатлари давом этаётганини гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Шулар ҳаммаси нутқ маданиятига амал қилиш борасидаги талабни қаттиқроқ қўйишни тақозо этаётир.

Узбекистон ССР Фанлар академиясининг президиуми ўзбек адабий тилини ва унинг нутқ маданиятини ривожлантириш билан боғлиқ бўлган вазифаларни муҳокама этиш учун республика илмий конференциясини чақириш ҳақида қарор чиқарган эди. Бу илмий конференцияни ўтказиш учун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик Иброҳим Мўминович Мўминов раислигида тузилган ташкилий комитет бир қанча ойдан бери ҳозирлик ишларини олиб борди. Илмий конференция шу йилнинг 27 майида Тошкент шаҳрида, республика Фанлар академиясининг мажлислар залида очиладиган бўлди.

Конференциянинг кун тартибига олтита асосий ва олтита ёрдамчи докладлар киритилган. Жумладан, фалсафа фанлари доктори, профессор Қ. Х. Хоназаров «Коммунизм қуриш даврида ўзбек тили ривожланишининг умумсоциологик масалалари» деган мавзуда, ушбу сатрлар автори эса «Ўзбек миллий тилининг нутқ маданияти масалалари», филология фанлари доктори, профессор Ф. Абдуллаев «Ўзбек миллий тили ва уни ўрганишга оид айрим масалалар» мавзуида доклад қиладилар.

Нутқ маданиятини ривожлантиришда бошланғич, ўрта мактаблар, институт ва университетларда ўзбек тилини ўқиш ва ўқитиш ишларини яхшилашнинг ҳам аҳамияти катта. Шунинг учун конференцияга филология фанлари доктори, профессор А. Ғуломов, СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси, филология фанлари доктори, профессор М. Асқароваларнинг ҳам маърузалари киритилган.

Қўшимча докладлар қуйидаги мавзуларда бўлади: «Ўзбек адабий тили ва ўзбек шевалари» (Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, филология фанлари доктори Ш. Шоабдураҳмонов), «Ўзбек адабий тилининг стилистик нормалари ҳақида» (Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, филология фанлари доктори, профессор Ғ. Абдураҳмонов), «Социалистик жамиятда тиллар муносабати ва нутқ маданияти» (СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси, филология фанлари доктори, профессор О. Азизов), «Ўзбек тили тарихи ва нутқ маданияти» (филология фанлари доктори Э. Фозилов), «Нутқ маданияти ва сўз ишлатиш» (филология фанлари кандидати О. Усмонов), «Ўзлаштирма сўзларда урғу масаласи» (филология фанлари кандидати С. Отамирзаева).

Юқоридагилардан англашиладики, адабий тилнинг нутқ маданияти деганда адабий тилнинг орфоэпик нормалари (унли, ундошлар, қўшимчалар, сўз ва бирикмалар талаффузи, урғу ва интонация), ёзувни тартибга солиш (алифбомиздаги камчиликларни тузатиш ва имло қоидаларини такомиллаш), лексик, грамматик ва стилистик нормалар, ўзбек тилида ўқитишни яхшилаш масалалари кўзда тутилади. Бу проблемалар конференциянинг диққат марказида бўлади.

Илмий конференция уч кун давом этади. Бу йиғинга республиканинг маркази ҳамда барча областлардаги университет, институт ўқитувчилари, область халқ маориф бўлимларининг вакиллари, тажрибали методист ва ўқитувчилар, олимлар ёзувчи ва шоирлар, матбуот-нашриёт, театр, кино, радио ва телевидение ходимлари, студентлар ва бошқа қизиққан ҳамма кишилар таклиф этилган.

Нутқ маданияти ҳамма учун алоқадор масаладир. Бинобарин, нутқ маданиятига бағишланган бу биринчи илмий конференцияда юқорида айтиб ўтилган ўртоқларнинг фаол қатнашуви ишимизнинг самарали якунланишига катта ҳисса бўлиб қўшилиши шубҳасиздир.

С. ИБРОҲИМОВ,
Узбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институти нутқ маданияти секторининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.

ТОҒЛИКЛАР ЖАСОРАТИ

КИШИЛАРИМИЗ ФАЗИЛАТИ

●

Дам олиш куни Қоронқулликларнинг ороми бузилди.

Бирдан янграган даҳшатли гулдирос овоз ерy кўкни ларзага солиб юборди. Ҳамма бир нафас қаттиқ ҳаяжон, саросима ичида қолди. «Нима гап ўзи?» Одамлар эс-ҳушларини тўплаб улгурмасдан Чорвоқ ГЭС томондан жон ҳолатда чопиб келаётган қоровулнинг ҳайқириғи эшитилди:

Бир зумда қишлоқ тала-тўп бўлиб кетди. Ўқитувчилар Аширвой ака Пўлатов, Ҳикмат Расулев, милиция майори Ибрай Соттиев ва яна аллакимлар Қоронқулсойга югуришди.

Тоғнинг Қудуқ дейиладиган каттагина қисми ўпирилиб тушаётган эди. Бир неча дақиқа ичида тепалик ўрнида чуқур жарлик пайдо бўлиб, чор-атроф таниб бўлмайдиган даражада остин-устин бўлиб кетган эди. Йирик-йирик парчаларга бўлиниб, пастга силжиб келаётган ер қатламлари ва қуюқ бўтана оқим йўлида дуч келган ҳамма нарсани ўз қаърига ямлаб ютиб, ҳамон шиддат билан гувиллаганча Қоронқулсойга қараб сурилиб борарди. Яхшиямки, қишлоқ устидаги дўнгликкўчки йўлини сойга буриб юборибди, акс ҳолда 200 хонадонли қоронқулликлар учун оғир бахтсизлик юз берган бўларди.

Кетма-кет оқиб келаётган «лава» сой ўзани бўйлаб, Чирчиқ дарёсига томон силжий бошлади. Орадан бирор соат ўтар-ўтмас катта асфальт йўл ва Қоронқулсой кўприги қора лой остида кўмилиб қолди. Йўлдаги ҳаракат тўхтаб, сойнинг ҳар икки томонида машиналар тизилди.

Кўчки хабари яшин тезлигида бутун районга тарқалди.

Бошқа бир хавф пайдо бўлди. Мўр-малахдай ёпирилиб келаётган қуюқ оқим Қоронқулсойни кесиб ўтган темир йўл кўпригига, тўғрироғи тўрт бурчак шаклидаги тор тоннелга тиқилиб қолса, зум ўтмай сойни тўлдириб, текисликка чиқиши ва уйларни босиши мумкин эди.

Қоронқулликлар хавф олдида эсанкираб қолмадилар. Бутун қишлоқ ҳамжиҳат бўлиб оёққа турди. Чорвоқ ГЭС қурувчилари, «Хўжакент» совхозининг ишчилари ёрдамга етиб келдилар. Зудлик билан биринчи навбатда сойга яқин хонадонларни хавфсиз жойларга кўчириш керак эди. Нур бунёдкорлари сафарбар қилган юк машиналари, автобуслар ёш болалар, хотинлар, кексаларини ва рўзғор буюмларини ортиб Хўжакент қишлоғига қараб турна қатор бўлиб қатнай бошлади.

Табиатнинг яна инжиқлиги тутди. Худди атайлаб тегажоғлик қилаётгандек, осмондаги булутлар қуюқлашиб, Чотқол шамоли гувиллаб қолди. Дам-бадам чақмоқ чақнаб, момақалдироқ қарсиллаб, жала қуйиб турди. Табиат билан инсон яккама-якка жанг қилаётгандек эди. Одамлар бир нафас ҳам бўшашмадилар. Иш, кураш қизиб кетди...

Шов-шувли биринчи неча ўтди. Тонг ёришганда қишлоқда қолган одамлар ғалати манзаранинг гувоҳи бўлдилар. Кўчки сойни бутунлай тўлдирган, алоқа симларини ағдариб, темир йўл устидан ошиб ўтиб, Чирчиқ дарёсигача бориб етган эди. Тез-тез ёғиб турган ёмғирнинг ҳам таъсири бўлса керак, лойқа ҳамон оқиб, текисликка ёйилар, кўлобланиб қолган сув билан бирга қишлоқ чеккасидаги ҳувиллаб қолган уйларга бостириб кира бошлаган эди.

Тайёр бўлиб турган одамлар, машиналар яна ишга тушди. Тушга қадар Қозонқул қишлоғида ҳеч ким қолмади. Бироnта хонадон ҳам зарар кўрмаган ҳолда ҳамма эсон-омон 10 чақирим узоқликдаги Хўжакент қишлоғига етиб олди. «Чин дўст бошга иш тушганда синалади» деганларидек, хўжакентликлар ҳам оғир кунда катта синовдан ўтдилар.

О. АБДУЛЛАЕВ,
Бўстонлиқ.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

САНОҚЛИ КУНЛАР ҚОЛГАНДА...

Денов район партия комитети хабар қилади:

«Совет Узбекистони» газетасининг шу йил 23 март сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада Денов районидаги бир қатор хўжаликларда қишлоқ хўжалик машиналари ва техникани дала ишларига тайёрлаш суст олиб борилаётгани танқид қилинган эди. Текширишда ҳақиқатда «Ғалаба», Куйбишев номли, «Москва» колхозларида шундай камчиликка йўл қўйилгани, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ўз вазифасини қониқарсиз бажараётгани тўла тасдиқланди.

Текшириш якуни район қишлоқ хўжалик бошқармасининг кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинди. Унда колхоз раислари, «Ҳазорбоғ» совхози раҳбарлари, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ходимлари иштирок этди. Йиғилишда йўл қўйилган камчиликларни тугатишга қаратилган тадбирлар белгиланди. Ҳозир барча универсал тракторлар, от культиваторлари ва бошқа агрегатлар ғўза парваришига сафарбар этилди.

СУВ ВА ЕР ҲАҚИДА ЎЙЛАР

Мен кекса деҳқон сифатида ер ва сув ҳақидаги ўйларимни, мулоҳазаларимни айтмоқчиман. Бизнинг Ўрта Осиёда «Сув йўқ жойда ҳаёт йўқ. Сув тамом бўлган жойда ер ҳам тамом бўлади» деган нақл бор. Ўсмирлигимда бу сўзларнинг маъносига тушунмаган эдим. Бу сўзлар менга сеҳрли топишмоқдек туюлган эди. Ажаб? Сув бўлмаса ер ҳам бўлмасмиш! Поёнсиз даштлар, саҳролар ер эмасми? Ҳозир менинг ёшим 70 дан ошди. Ҳали-ҳали эсимда, 10 ёшда эканимда отам қўлимга кетмон бериб:

—Ол, ўғлим. Бу кетмон сени боқади. Далага чиқ. Ер сени кутяпти,— деган эди.

Мана, ер билан «гаплашаётганим»га ҳам олтмиш йилдан ошиб қолди. Мен унинг тилини, сирларини ўргандим, тушундим. Шу йиллар мобайнида ер инсонга бахт ҳадя этганлигини билдим. Лекин айрим пайтлар ташвиш, ғам-ғусса ҳам келтирган. Муҳтожлик ва ташвиш юки остида чор-ночор қолган кишилар бир парча ер ва бир томчи сув учун бир-бирлари билан талашганлар, урушганлар.

Мен у кишиларга ҳайрон қолардим: ажаб, кишилар бир парча ер учун нега бир-бирлари билан урушиб, жанжаллашадилар. Бепоён Марказий Фарғона бўш ётибдику! Ўшанда отамнинг ғамгин табассум билан айтган сўзлари ҳамон ёдимда:

—Ҳали соддасан, ўғлим. У ёқларда ер йўқ. У жойлар оллоҳнинг ғазабига дучор бўлган. Шу сабабли худо у ерларга сув бермаган. Шу сабабли у воҳа кимсасиз ҳувуллаб ётибди. На дарахт, на гиёҳ ўсади. Даштнинг иссиғидан илонлар ҳам қаерга қочишни билмайди.

Шундан анча кейин мен «Сув йўқ ерда ер ҳам йўқ» деган аччиқ ҳақиқатнинг маъносига тушундим.

В. И. Ленин Туркистон ўлкасидаги ерларни суғориш тўғрисидаги Декретга имзо чекканч тўғрисидаги хабарни эшитганда кишиларнинг қувонганини кўрсангиз эди! Бу воқеа 1918 йилнинг баҳорида бўлган эди. Бизнинг қишлоққа кўпдан буён орзу қилинган Декрет чиққан газетани келтиришди. Мен уни байроқдай кўтариб юриб, одамларга бирма-бир кўрсатдим. Ҳамқишлоқларимга Ленинининг сув тўғрисидаги сўзларини биринчи бўлиб эшиттираётганимдан фахрланардим.

... Ўша дамлардан буён орадан ярим аср ўтиб кетди. Қақроқ чўллар қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Мен партиямизнинг кейинги йилларда мелиорация соҳасида белгилаган тадбирлари қандай амалга оширилаётганлигини синчиклаб кузатиб боряпман. КПСС Марказий Комитетининг 1966 йил май Пленумида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев партиямизнинг ерлар ҳолатини тубдан яхшилаш тўғрисидаги тадбирлари — кампания эмас, балки узоқ муддатга белгиланган улкан пландир, деб таъкидлаган эди. Биз деҳқонлар бу тўғри тадбирлар ҳаётга изчиллик билан ва пухта татбиқ этилаётганлигидан мамнунмиз.

Мени мироб деб аташади. «Мироб» — сувнинг соҳиби, хўжайини демакдир. Менинг бутун умрим сув билан боғлиқ. Чўлларда қазиган ариқ ва каналларимизнинг сон-саноғига етиб бўлмайди! Мен у ариқларни отам менга мерос қолдирган кетмон билан қазиганман. Катта Фарғона канали ҳам кетмон билан қазилган. У пайтларда ер қазувчи кучли машиналар йўқ эди. Ўн минглаб кишилар қўллари билан ишлардилар. Канал 45 кунда қазиб битказилган!

Халқимиз менга деҳқонлар қўли билан яратилган бу сунъий дарёнинг сувини тақсимлашни ишониб топшириб қўйганидан хурсандман. Мана, қарийб 30 йилдан буён чўлларга сув тарқатиб келаман. Ер ва сув қадрини жуда яхши билганлигим учун ҳам бу бойликлардан имкони борича яхшироқ фойдаланиш йўлларини излайман, қидираман, ўйлайман.

Ўзбекистоннинг шимолий-ғарбида Хоразм воҳаси жойлашган. Бу воҳанинг ерлари неча йиллардан буён суғорилмоқда. Тарихчилар ва археологлар бу воҳада қадим замонларда ҳам ирригация ривожланганлигини тасдиқламоқдалар. Тадбиркор, донишманд деҳқонлар тупроқни шўрланиш, ботқоқланиш каби касалликлардан асраб даволаганлар...

Бизнинг давримизда Хоразм ўзининг шуҳратини тиклаб, яна довруғ қозонди. Бунга қандай йўл билан эришилди? Ҳароб бўлган ерларга қандай қилиб ҳаёт бахш этилди? Бу саволларга қисқача қилиб — мелиорация туфайли, сув тармоқларини тубдан қайта қуриш туфайли эришилди, деб жавоб бериш мумкин. Фақат кейинги ўн йилнинг ўзидаёқ Хоразм воҳасида узунлиги минг километрга етадиган кўплаб коллекторлар қазилди. Бу тармоқлар орқали ҳар йили ер ости сувлари шу билан бирга минглаб тонна зарарли тузлар воҳадан ташқарига оқизилиб юборилмоқда.

Шундай қилиб тупроқнинг юқори, ҳосилдор қисмига ер ости сувларининг сингишига чек қўйилди. Ҳозир Хоразм Совет Иттифоқида энг юқори ҳосилдор пахтачилик зонаси ҳисобланади. Ўтган йил ҳар гектар ердан 37 центнердан «оқ олтин» олинди.

Мен, Хоразмнинг тажрибаси мамлакат мелиораторлари учун ҳам ибрат бўлардидир, деб ўйлайман.

Ерларнинг шўрланиши ва ботқоқланиши деҳқончилигимизга жуда катта зарар етказади. Ҳар хил тузлар қишлоқ хўжалик экинларининг 20 дан тортиб 70 процентгача ҳосилини нобуд қилиши ҳисоблаб чиқилди. Агар тузлар ҳосилни ана шундай «емаганда» эди, Ўзбекистон ҳар йили ҳозиргидан анча кўп пахта етиштирган бўларди. Мирзачўл даштида жойлашган Сирдарё области 1968 йилда пахта тайёрлаш планини бажармади. Мен бунга сабаб мелиорация тадбирлари етарли даражада поёнига етказилмаганлиги, деб ўйлайман. Бу областда кейинги беш йил ичида 13 минг гектарга яқин ер қишлоқ хўжалик оборотидан тушиб қолди. Ахир, ҳар бир гектар ерни ўзлаштириш учун бир ярим минг сўмдан кўпроқ маблағ сарфланган-ку. Демак, «нобуд бўлган» бу ерларга қайта ҳаёт бахш этиш учун яна кўп миллион сўмлар сарфлашга тўғри келади.

ПРАВДА

Мирзачўлдаги «Пахтаорол», «Малик», «Самарқанд», Титов номли совхозлар ва бошқа кўплаб илғор хўжаликларнинг тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, ер донишманд, ер севар деҳқонга ўз бойликларини ҳадя этади, адашганларни эса доғда қолдиради. Мен Мирзачўл ерларини даволайоламиз ва даволашга қурбимиз етади, деб ҳисоблайман. Фақат Мирзачўлдагина эмас, Қорақум канали зонасида ҳам, Озарбайжоннинг Кура-Аракс паст-текислигидаги янги ўзлаштирилган жойларда ҳам ботқоқликка айланиб бораётган майдонлар бор. Демак, ернинг шўрланиши ва ботқоқланишининг олдини олиш — бизнинг умумий муаммомиздир. Фақат ҳамкорликда ишлашсак деҳқончиликнинг бу ашаддий душманига қарши оқилона тадбирлар топаоламиз, унинг йўлини тўсаоламиз. Тупроқни бу касалликдан соқит қилишда мутахассислар, олимлар биз деҳқонларга йўл-йўриқ кўрсатиб, амалий ёрдам беришлари керак.

Ҳолбуки, олимларимиз катта майдонларнинг шўрини йўқотишда горизонтал ва вертикал дренажлардан қайси бири фойдалироқ эканлигини ҳалигача илмий асосда аниқ белгилаб берганлари йўқ. Магистрал каналларнинг ости ва қирғоғини бетонлаштириш керакми, деган мавзуда ҳам ҳамон баҳслар давом этмоқда. Биз деҳқонлар олимларимиздан бу соҳада ҳам аниқ маслаҳатларни кутяпмиз. Ўрта Осиё республикаларидаги кўп хўжаликларда алмашлаб экишга риоя қилинмаяпти. Бу хўжаликларнинг далаларида йўнғичқа бутунлай кўринмай қолди. Ҳолбуки, бизнинг шароитимизда беда-пояларнинг аҳамияти каттадир. У фақат чорва моллари учун озуқагина бўлиб қолмай, ерларнинг шўрини қочиришга ҳам катта ёрдам беради. Бу муаммо айниқса ҳозир олдимизда кўндаланг бўлиб турибди. Бу масалани ҳам илмий асосда, пухта ҳал этиш керак.

Мелиорация фанининг замон талабларидан орқада қолиб кетаётганига сабаб нима? Нима учун мелиорация суғориладиган ерларни кенгайтириш вазифаларига жавоб бермайди? Ҳамма қусур шундаки, илмий тадқиқот ишлари тарқоқ ҳолда олиб борилмоқда. Ирригация шохобчаларини қуриш ва мелиорация соҳасидаги бой тажрибалар етарли ўрганилмаяпти, умумлаштирилмаяпти. Ҳозир янги ўзлаштирилаётган ерларда тупроқни пухта ўрганмасдан, бу жойларнинг табиий шароитини ҳисобга олмаган ҳолда магистрал каналлар, сув тақсимловчи иншоотлар ва ариқлар қурилмоқда. Табиийки, бу канал ва ариқларнинг ҳаммаси ҳам ўша жойларнинг шароитига бир хилда мос тушавермайди. Натижада қўшимча коллектор-зовур тармоқлари қуриш, ерларни капитал ювиш, сув тармоқларини мукамаллаштиришга тўғри келяпти. Буларнинг ҳаммаси мелиорация ишларига сарфланадиган ҳаражатларнинг кўпайиб кетишига, ишлар таннархининг қимматлашишига олиб келмоқда. Ирригация ва мелиорация — кўп қиррали, мураккаб, ягона комплекс ишдир. Бу ишларни илмий асосда пухта бажариш керак. В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги бу масалаларни тезроқ ҳал этишлари керак, деб ўйлайман.

Катта майдонлар ўзлаштирилаётган ҳозирги пайтда сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш катта аҳамият касб этади. Айрим кишилар табиат бизга ҳадсиз-ҳисобсиз сув манбаларини ҳадя этиб қўйган, деб ўйлайдилар. Аслида эса сув жуда танқис нарса. У бизга доимо қимматга тушади. Ўрта Осиёдаги икки йирик дарё — Сирдарё ва Амударёнинг суви илмий асосда ҳисобга олинмасдан, кўп пайтлар хўжасизликларча сарфланаётганлиги биз деҳқонларни ташвишга солиб қўймоқда. Чиндан ҳам, бир ўйлаб кўринг, бу дарёларнинг юқори оқимида сувнинг қадрига етишмайди. Чунки, дарёларнинг юқори оқимида сув кўп. Лекин дарё ёнларидаги ерлар эса сувга ташна. Мен дарё сувларидан фойдаланишни давлат томонидан қаттиқ назорат қилиб турилиши мақсадга мувофиқдир деб ўйлайман.

Ер ва сув. Бу иккови бирлашганда қудратли кучга айланиб мўъжизалар яратади. Ҳозир ер баҳор чечаклари билан безанган. Мен ям-яшил далалардан ўтиб бораркапман, еримизнинг дилбар жамолидан кўз узолмайман. Қулоғимга майса ва чечакларнинг майин шивири, ариқлардаги сувларнинг шўх шилдираши, саҳий ернинг нафас олаётгани эшитилиб туради. Совет кишиларининг ижодкор меҳнати кечаги саҳронинг қиёфасини нақадар ўзгартириб, гулгун яшнатиб юборди! Ҳали эса қиладиган ишларимиз кўп. Мелиораторларимиз ҳайратомуз план ва лойиҳаларни тузиб, дадиллик билан ҳаётга татбиқ этиш учун бутун кучларини сарфлайдилар.

Б. УСМОНХЎЖАЕВ,
Катта Фарғона каналининг бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор.
13 май.

ОЛМАЛИҚ химия заводи қурилишида монтажчилар ғайрат ва матонат кўрсатаётирлар. Суратда: (чапдан) монтажчилар бригадаси бошлиғи Б. Дошко, Е. Кондратюк ва Б. Ли ўртоқлар. Бу фидокорлар смена топшириқларини мунтасил 140-150 процент уддалашаётир.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

ТАБИИЙ ГАЗДАН ОЛТИНГУГУРТ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қизилқумда яна бир гигант корхона — табиий газдан оддий олтингугурт оладиган энг йирик завод ускуналарини монтаж қилиш меъёрига етказиляпти. Корхона ғарбий ва жанубий Қизилқумда жойлашган Ўртабулоқ, Қулбешкак, Шимолий Муборак, Ховзак конлари базасида барпо этилади ва ишлайди.

Мамлакатимизда қудратли ҳисобланган янги саноат корхонаси доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига муносиб совға бўлади.

Т. НАЗИРОВ.

ВАТАН ИШҚИ

Мени сайратди ҳар тонг бу гулистонда Ватан ишқи,
Фақат бир мен эмас, гул бирла райҳонда Ватан ишқи.

Муҳаббат номадир ҳар бир дарахт япроқлари боқсам,
Ажойиб куйлатур қушларни ҳар онда Ватан ишқи.

Латофатли кўринди ҳар гиёҳ меҳри билан унгач,
Ариқларнинг зилоли бирла боғбонда Ватан ишқи.

Очиб завқим кўзин кўрдим, саросар мавж урар ҳар дам
Улуғ Жайҳун билан Сайҳун, Зарафшонда Ватан ишқи.

Мунажжимлар, муҳандислар, ҳаво сайёҳлари бирлан
Баробар қаҳрамон чўпону деҳқонда Ватан ишқи.

Агарчи сурати инсон, уни инсон дема ҳаргиз,
Назокат бермаса гар қайси инсонда Ватан ишқи.

Чирик бир парча қоғозга баробар келмагай қалби
Ҳақиқий бўлмаса Чустий ғазалхонда Ватан ишқи.

ЧУСТИЙ.

Тажриба ва ташаббус

ПИЛЛАЧИЛИКДА МЕХАНИЗАЦИЯ

Андижон районидаги Карл Маркс номли колхоз марказлаштирилган тартибда қурт боқиш ва пиллачиликни механизациялаштиришда олға қараб катта қадам ташлади. Бултур бу ерда пиллачиларнинг кўргазмали семинари ўтказилгани ҳам бежиз эмас. Областнинг барча хўжаликларидан келган пиллачилар колхознинг ипак қурти боқиш ва ундан мўл ҳосил олиш борасида тўплаган тажрибаларини зўр қониқиш билан ўрганиб кетган эдилар.

Беш йилдирки, бу колхоз 510 қути қуртнинг ҳаммасини икки ёшгача марказлаштирилган қуртхоналарда боқмоқда. Бу йил ҳам шундай қилиняпти. Қуртларни бир жойда умумлаштириб боқишнинг қатор афзалликлари бор.

Биринчидан, пиллачиларнинг ишига раҳбарлик яхшиланади. Масалан, колхозда қурт инкубаториядан чиқиши биланоқ 170 звенога бўлиб бериларди. Пиллачилик агрономлари, бригадирлар қуртларни уйма-уй юриб назорат қилишарди. Бунга улгуриб бўлмас эди, албатта. Бунинг устига ҳамма ҳам қурт боқиш агротехникасини беш қўлдек билмайди. Натижада қурт олдин-кейин пилла ўрар, бир қисми нобуд бўларди. Қуртлар марказлаштирилган усулда боқишга ўтилгач, қурт боқувчи звенолар сони 170 тадан 58 тага келтирилди. Қуртлар соғлом, бир текис ривожланади, улар кичик ёшида яхши парвариш қилингани учун катта ёшида ҳам касалликка чалинмайди. Соғлом қуртнинг ўраган пилласи сифатли бўлади.

Иккинчидан, колхозда барг исрофгарчилигининг олди олинди. Чунки, қуртлар тарқоқ ҳолда боқилганида ҳар ким истаганича барг келтириб, сўлитиб қўяр, ортганини молга едирар эди. Оқибатда барг етмай қоларди. Қуртни умумлаштириб боқишга ўтилгач, бунга чек қўйилди.

Учинчидан, ёнилғи тежаш имконияти туғилди. Кейинги беш йил ичида колхоз бўйича шу ҳисобга ўнлаб тонна кўмир орттирилди.

Тўртинчидан, пиллачиликни механизациялаштириш учун кенг йўл очилди. Колхоз 4 та «ЭТЛ-25» маркали барг майдалайдиган машина сотиб олди. Бу машинанинг ҳар бири 100 қути қуртга барг қирқиб бера олади. Натижада барг тайёрлашда ишлайдиган 50 киши бошқа ишга ўтказилди.

Колхозда 2 та пилла тозалайдиган ажойиб машина бор. «ЧК-1» маркали бу агрегат соатига 80-100 килограммдан пилла тозалайди. Бултур колхозда етиштирилган пилланинг учдан бир қисми ача шу машина ёрдамида тозаланди.

Кўриниб турибдики, колхоз ипак қуртларини бир жойда умумлаштириб боқиш ва пиллачиликни механизациялаштириш ҳисобига кўплаб фойда кўряпти. Энг муҳими, оз меҳнат сарфлаб, кўп пилла етиштирилмоқда. Колхоз марказлаштирилган тартибда қурт боқишга кўчгандан сўнг йилига мўлжалдагидан 2 тонна кўп пилла топширадиган бўлди.

Ўтган йили колхоз 510 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 67,1 килограммдан ҳосил олди. Топширилган «кумуш тола»нинг 86 проценти юқори сортларга қабул қилинди. Пиллачиликдан олинган даромад 121,5 минг сўмдан ортиб кетди. Бу, планлаштирилганидан 12,5 минг сўм кўп.

Иброҳимжон Исмонов бошлиқ пиллачилик бригадаси ўтган йили 49 қути ипак қуртини парваришлаб, давлатга 3794 килограмм сифатли пилла топширишга муваффақ бўлди. Моҳир пиллачи ва унинг шогирдлари бу йил ҳам 49 қути ипак қуртини намунали боқиб, камида 4 минг килограмм «кумуш тола» етиштиришга аҳд қилишди.

Қимматхон Абдуллаева, Хосиятхон Юсупова, Ҳалимахон Маткаримова, Ерқиной Аҳмедова бошлиқ звеноларнинг ҳар бири уч қутидан қурт асраб, ҳар қутисидан 100-130 килограммдан сифатли пилла топширишади. Колхозда бундай омилкор пиллачилар кўп. Уларнинг ҳаммаси ўзаро мусобақа боғлади. Бу йил ҳар қути уруғ ҳисобига 70 килограммдан кам хирмон кўтарадиган бирорта пиллачи бўлмайди.

Карл Маркс номли колхозда бу йил қуртхоналар барвақт ремонтдан чиқарилиб, оқлаб ва дизенфекция қилиб қўйилган эди. 30 та ўн қаватли, 300 та беш қаватли темир сўкчак ва бошқа асбоб-ускуналар ҳам тайёрланди. Қурт боқиладиган хоналарнинг ҳаммасига печкалар ўрнатилди, етарли миқдорда ўтин-кўмир жамғарилди.

Агрономлар, бригадирлар иштирокида пиллачиларнинг 10 кунлик семинари ўтказилди. Бу семинарда ипак қурти боқиш ва ундан мўл ҳосил олишда тўпланган илғор тажрибалар ўрганилди. Буларнинг ҳаммаси бу йилги шароитда ипак қурти парваришини намунали уюштириш учун катта имконият яратди.

—Пиллачиларимизнинг бу йилги режалари катта,—дейди колхоз партия комитетининг секретари Абдулхай Иброҳимов.—510 қути қурт боқиб, давлатга камида 34 тонна «кумуш тола» сотишга аҳд қилганмиз. Бунинг учун ипак қуртининг озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бердик. Зарур участкаларда тутзорлар меъёрига қараб гектарига 300 килограммдан азот билан ўғитланди. Бу йил баҳорда янгидан 26,5 минг туп тут кўчати ўтказилди. Шундан 10 минг тупи колхознинг ўзида етиштирилди.

Шу кунларда колхоз қуртхоналарида иш қизғин. Ипак қурти меҳр билан парвариш қилиняпти. Партком секретарининг айтишича, колхозда бундан буён ҳам механизацияга зўр берилади. Яна тўртта барг қирқадиган, пилла тозалайдиган ва тут кўчати ўтказадиган машиналар сотиб олинади.

—Кези келганда юрагимиздаги гапларни ҳам айтиб қолайлик,—дейди пиллачилик бригадасининг бошлиғи Турсунбой Абдураҳимов. — «Ўзсельхозтехника» Андижон область ва республика бирлашлари бизга керакли машиналарни вақтида етказиб беришмаяпти. Тутнинг новдасини қирқадиган ажойиб машина яратилган. Грузия ССРдаги кўпгина хўжаликлар баҳраманд бўларкан-у, лекин бизнинг республикамизга бундай машина етиб келмабди. Тут кўчати ўтқазадиган машинанинг яратилганига ҳам анча бўлди. Бу агрегат ҳам анқонинг уруғидек камёб. Бундай машина Андижон области бўйича фақат Хўжаобод ипакчилик совхозида бор, холос.

Бригадир ҳақ гапни айтди. Ҳақиқатан ҳам пиллачиларимиз учун энг зарур бўлган машиналар етарли эмас. «Ўзсельхозтехника» республика бирлашмаси бу муҳим масалага жиддий эътибор билан қараши, пиллачиларнинг ҳақли талабларини қондириши керак.

С. ҚОДИРОВ,
А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлари.

МАРДЛИК ҚИССАСИ

КИНО

«Ўзбекфильм» киностудиясида яратилган «Ватан ўғлонлари» фильми Улуғ Ватан уруши мавзуида бўлиб, унинг асосида Бухенвальд ўлимхонасининг собиқ маҳбуслари, кейинчалик ер ости ҳарбий завод-автоматини муҳофаза қилиш учун мусулмонлар легионига ажратиб олинган йигирма олти ўзбек фарзандининг хавф-хатарга тўла машаққатли, жасоратга тўла шонли қисмати ётади. Гарчанд фильмда кескин эпизодлар деярли йўқ бўлса-да, (воқеалар Улуғ Ватан урушининг сўнгги даври ва шу неча-кундузда бўлиб ўтади) унинг ҳар бир лавҳасида уруш нафаси сезилиб туради.

Картина муаллифлари (сценарий Сарвар Азимов ва Николай Рожковники, постановкачи-режиссёр Латиф Файзиев) Улуғ Ватан урушининг ҳали яхши ёритилмаган мураккаб томонларига қўл уриб, катта муваффақиятга эришган. Фильм ўзаро узвий боғланган уч новелладан иборат. Фильм бошлангач, ҳали титр ёзувлари чиқмасданоқ, экрандан ёзувчи Константин Симоновнинг: «Мазкур фильм менинг қадрдон дўстим Ғафур Ғулом хотирасига бағишланган. У чинакам шоир эди. У қабиҳликни ниҳоятда ёмон кўрар ва ҳақиқат учун тинмай курашарди. Фашизм жаҳон халқларини озодликдан, ҳаётдан маҳрум этмоқчи бўлган уруш йилларида ҳақиқий интернационалист ва чин инсон Ғафурнинг ҳаётбахш овози фронтда ҳам, фронт ортида ҳам баралла янгради...» деган хитоби томошабин қалбини тўлқинлантириб юборади.

Картинанинг дастлабки «Ҳамтақдир кишилар» новелласи оташин шоир Ғафур Ғулом сатрлари остида бошланади. Урушда қурбон бўлганлар хотирасига бағишланган монументал ёдгорлик ансамблининг очилиш маросими. Мемориал тахтачага «Искандар Салимов — Марк Гельц, Марк Гельц — Искандар Салимов» номлари ўйиб ёзилган. Маросим қатнашчилари абадий машъала олдига гулчамбарлар қўйишмоқда. Урушда бедарак йўқолган Искандар Салимовнинг хотини Елена Салимова ҳам бу ерга келган. Ҳижрон ўтида куйган Елена мана йигирма беш йилдирки, Искандарни кутади. Турли хил миш-мишлар тарқатишганда, ҳатто унинг эри фашистлар хизматига ўтиб кетган, деганларида ҳам у умр йўлдошига ишонади, унга содиқ қолади.

Елена истиқомат қилаётган Бухоро шаҳрига германиялик антифашист — Шпильхаузеннинг собиқ тутқини, эндиликда эса «Шпильхаузен» музейининг директори Культшер номаълум рассом асарларини кўргазмага олиб келади. Елена расмлардан бири эрининг сурати эканлигини билиб, қаттиқ таъсирланади. Лекин Культшер бу сурат Искандар Салимовники эканлигини инкор этади. Чунки сурат остидаги 12128 рақами тасвирдаги кимса маҳбусликдан қочгани учун фашистлар томонидан қўл-оёқлари бутга михланиб, ваҳшиёна қатл этилган Марк Гельцники эканлигини англатарди. Елена эса эрини танийди ва бу ерда катта англашилмовчилик рўй берганини тушунади. У энди калаванинг учини топди — қандай бўлмасин ҳақиқатни аниқлаши, эрининг номини бўҳтонлардан халос этиши лозим.

«Ёлғон» деб аталувчи иккинчи новелла воқеалари томошабинни Ғарбий Германияга бошлайди. Бу ерда Еленага немис шаҳарларидан бирида яшовчи Хильда Хейнц исмли аёлнинг адресини беришади. Культшернинг айтишича, бу аёл уруш даврида Шпильхаузенда ишлаган. Унга кўп нарса аён, лекин у ерда рўй берган воқеаларни сир тутади. Хильда ҳаётдан қўл ювиб тарки дунё қилган, ичкиликка мукқасидан кетган. У ҳақиқатни яшириб, ўзича янги воқеа тўқиган. Хильда ҳақиқатдан қўрққанидан ҳатто ўзи тўқиган бўҳтонга ишона бошлаган. Елена ҳам Хильдадан ҳақиқатни била олмай қайтишга мажбур бўлади...

«Ҳақиқат» деб номланган новеллада, Елена Ватанига қайтгач, унинг Шпильхаузенни зиёрат қилганлиги, у ерда олган таассуротлари газетада босилиб чиқади. Шу воқеадан бир неча кун ўтгач, Елена ишлайдиган мактабга уни бир нотаниш киши йўқлаб келади. У ўзини Искандар Салимовнинг ҳарбий сафдоши Ботиров деб танитади. Ана шундан кейин Елена ҳам бу кишини эслайди: унинг расмини Елена «Шпильхаузен»да кўрган эди. Бу одам концлагерда муллалик ниқоби остида яширин ташкилотга раҳбарлик қилган совет разведкачиси Ботиров эди.

Фильм воқеаларининг ечими — уруш даврида разведкачи бўлган, эндиликда эса фалсафа фанлари доктори Ботировнинг учинчи новеллада Еленага айтиб берган ҳикоясидан сўнг аён бўлади. Унинг ҳикоясидан маълум бўлишича, Елениннинг эри Искандар Салимов Шпильхаузенда яширин ташкилот топшириғини бажаришда катта қаҳрамонлик кўрсатган ва мардларча ҳалок бўлган...

Фильм ишонарли чиққан. Ролларга актёрлар талабчанлик билан танланган. Картинада қатнашган актёрларнинг деярли барчаси томошабинларимизга илгаридан яхши таниш. Унда моҳир санъаткор Шукур Бурҳоновни (Уста) ҳам, Зикир Муҳаммаджоновни («мулла» Ботиров) ҳам, озарбайжонлик актёр Нодир Шошиқ ўғлини (Искандар Салимов) ҳам, москвалик актёрлар Людмила Хитяева (Елена Салимова) ва Владимир Кореневларни («Соқов») ҳам, Болтиқ бўйилик актёрлар Ева Муринеце (Хильда Хейнц), Альберт Филозов (Тальвиг), Альгис Масюлис (Комендант), Е. Урманавичус (Культшер)ларни ҳам кўрамиз.

Айниқса, мулла Ботиров, «соқов» ва Хильда Хейнц образлари жуда жонли, ишонарли чиққан. Ботиров образи кейинги пайтда кинода турли образлар яратиб, томошабин меҳрини қозона олган республика халқ артисти Зикир Муҳаммаджонов талқинида ақлли, тадбиркор, чин инсон қиёфасида намоён бўлади. Ботиров халқини, Ватанини жондан ортиқ севади. У камгап, кўксига уриб садоқат ҳақида оғиз кўпиртирмайди. Лекин унинг бебаҳо хислатлари ҳатти-ҳаракатларида, ишларида яққол кўриниб туради. Бунинг исботи учун Ботировнинг душман ичкарисига жўнаш учун топшириқ олиш эпизодини эслаш кифоя. Актёрнинг бу роли кинодаги аввалги ролларига қараганда анча мураккаб. Агар у «Фидойи» ва «Генерал Раҳимов» фильмларида душман билан юзма-юз, очиқдан-очиқ кураш олиб борса, «Ватан ўғлонлари»да унинг имкониятлари чекланган. Бунда у фашистларнинг «маслакдоши», «хизматкори» бўла туриб, сира сездирмаган ҳолда яширин ташкилотга раҳбарлик қилиши, муҳим жанговар операцияни амалга ошириши лозим. Зикир Муҳаммаджонов бу вазифанинг тўла уддасидан чиққан.

Марк Гельц (артист Владимир Коренев) образи ҳам кўз ўнгимизда бўшанг, иродасиз, тақдирига тан берган бир кимсадан чинакам антифашистга айланади. Бу ўзгариш бирданига, сабабсиз рўй бермай, аксинча динамик равишда ривожлана боради. Шу ўринда, агар жоиз бўлса, икки образ-Марк Гельц ва Тальвиг (артист Альгис Масюлис)ларни чоғиштириб кўриш лозим. Агар Марк Гельц ҳақиқат иши учун кураш бошлаб, оташин жангчи даражасига кўтарилса, Тальвиг аксинча, ўзининг қабиҳ ниятлари барбод бўлган сари мнинг талвасага тушади. Мана бу икки образ тимсолида икки дунё идеологиясининг кескин кураши — бирининг ҳаётбахшлиги, иккинчисининг эса ўлимга маҳкум эканлиги ўзининг ёрқин ифодасини топган.

СССР халқ артисти Шукур Бурҳонов фильмда кичик роль (Уста) ижро этган бўлсада, уни ёдда қоладиган қилиб ўйнаган. Унинг қиёфаси, важоҳати худди бутун фильмнинг мазмунини айтиб тургандай.

Актёрлар ижросида гап кетар экан, бош қаҳрамон Елена Салимова образи устида ҳам тўхталмай бўлмайди. Бу ролнинг ижрочиси Людмила Хитяева томошабинларимизга кўп фильмларда бир қатор ёрқин образлар яратиб қадрдон бўлиб қолган эди. «Ватан ўғлонлари»да унинг зиммасига оғир вазифа юкланганлиги сезилиб туради. Афсуски, актриса бутун истеъдоди ва имкониятларини ишга солган деб бўлмайди. Томошабин чин инсон Искандар Салимовнинг вафодор, садоқатли хотини тимсолида ибо-иффатли, дилкаш бир аёлни кўришни истар эди.

«Ватан ўғлонлари» шу куннинг энг актуал масаласи—ер юзида тинчликни сақлаб қолиш, уни мустаҳкамлаш, уруш оловини ёқишга интилаётган милитаризмга қарши кураш кабиларни қамраб олади. Фильмнинг ҳар бир лавҳаси, ҳар бир кадри империалистларнинг ҳозирги ифлос сиёсатини фош қилади. Фильмнинг ғоявий қиммати ҳам ана шунда. «Ватан ўғлонлари»нинг воқеалари, усталик билан қурилган композицияси фильмни қизиқарли, ундаги воқеаларнинг жонли, ёрқин чиқишига ёрдам берган. Фильмнинг ҳар бир кадри, қаҳрамонларнинг ҳар бир ҳатти-ҳаракати, гаплари кишиларни ҳушёрликка чақиради, тинчлик учун курашга чорлайди. Постановкачи-рассом Наримон Раҳимбоевнинг ижодий меҳнати ҳам яққол сезилиб туради.

«Ватан ўғлонлари» кенг экранли фильми тинчликни мустаҳкамлаш ишида муҳим роль ўйнайди.

Ш. МИРАЛИМОВ.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

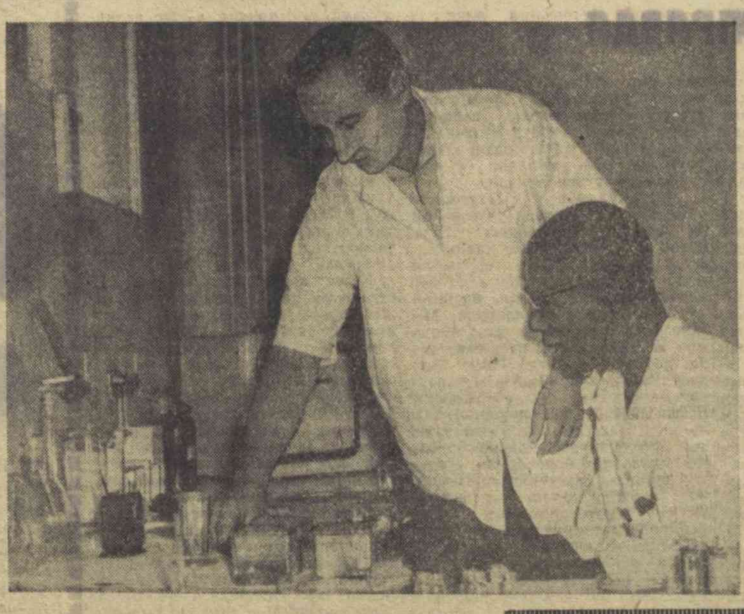

Гвинея Республикасида совет мутахассислари — энергетиклар, врачлар, ўқитувчилардан катта бир группаси ишламоқда. Суратда: совет врачи Андрей Гузов гвинеялик ҳамкасбига ёрдамлашмоқда.

Ф. Конопихин фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

МАОЧИЛАРНИНГ СИЁСИЙ НАЙРАНГЛАРИ

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). «Унэн» газетасининг 12 май сонида босилган мақолада «ХКП IX съезди»нинг якунлари шарҳланган. Бу «съезд» деб таъкидлайди газета, «олдиндан планлаштирилган ва марксчи-ленинчилар тушунчасидаги Коммунистик партия съездига ҳеч бир алоқаси бўлмаган сиёсий найрангдан бошқа нарса эмас».

Мао Цзэ-дун группаси «ХКП IX съезди»ни чақириш билан халққа қарши, социализмга қарши мақсадни, ўзининг улуғ давлатчилик—гегемончилик ниятларини рўёбга чиқаришга қаратилган мақсадни кўзлаган эди, деб ёзади сўнгра «Унэн» газетаси. Шу сабабли «съезд»да ҳозир кўп миллионли хитой халқини энг кўп тўлқинлантираётган проблемалар, чунончи, «маданий революция» даврида издан чиққан Хитой экономикасининг аҳволи, меҳнаткашлар турмуш даражасини юксалтиришнинг конкрет йўллари муҳокама қилинмади.

Маочилар ўтказган «ХКП IX съезди»ни чин коммунистлар вакиллик қилган съезд деб атаб бўлмаслигининг яна бир муҳим сабаби бор, деб ёзади «Унэн» газетаси. Унинг ташкилотчилари партия ички демократиясининг ҳамма нормаларига ва делегатларни сайлаш принципига хилоф равишда иш тутиб, «улуғ дарға»га кўр-кўрона итоатгўйлик қилишда алоҳида ўрнак кўрсатган кишиларни шунчаки тўплаб қўяқолдилар. Уларнинг кўпчилиги ҳарбийлар, шунингдек ҳамма босқичлардаги партия ташкилотларини ва мамлакатдаги халқ ҳокимияти органларини тор-мор келтиришда ўзига хос ҳужумчилар ролини ўйнаган хунвэйбинларнинг активлари эди. Уссури дарёсида совет чегарачиларига ўқ отган маочи газандалар съездда «фахрий делегатлар — қаҳрамонлар» сифатида ҳозир бўлдилар.

Кўп йиллар мобайнида Мао партия билан давлатдаги ҳокимиятни босиб олишга зўр бериб ҳаракат қилиб келганлиги мақолада таъкидлаб ўтилади. У Хитой Компартиясининг миллион-миллион энг яхши ўғил ва қизларини қурбон қилиб, ана шу мақсадга интилиб келди. Мао армия ёрдамида ва миллатчилик огуси билан заҳарланган ёшлар ёрдамида ўз мухолифларидан шафқатсизларча ўч олиб, жаҳон коммунистик ҳаракатидаги энг йирик отрядлардан бири бўлган Хитой Компартиясига жуда катта зарар етказди ва Хитой меҳнаткашларининг социалистик ғалабаларини хавф остида қолдирди.

Эндиликда Мао билан унинг гумашталари «ХКП съезди» номини рўкач қилиб, ўзларининг партияда ва давлатда зўравонлик билан қилган тўнтаришини кейинги сана билан тасдиқлатиб олмоқчи бўлмоқдалар. Шу тариқа Мао Цзэ-дун ўзининг ХКП VIII съезди белгилаган йўлдан батамом юз ўгирганлигини, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмининг улуғ принципларидан ўзининг чекинганлигини аслида расмий равишда маълум қилди.

Янгидан тузилган маочи «партия», деб таъкидланади мақолада, ўз сиёсий ташкилотининг платформаси жиҳатидан майда буржуача—миллатчи партия бўлиб, армия билан биргаликда ҳарбий-бюрократик режимнинг итоатгўй қуроли бўлиши, социалистик мамлакатлардаги қардош партияларга ва бутун жаҳон коммунистик ҳаракатига қарши кўпорувчилик ишларининг қуроли бўлиши олдиндан белгилаб қўйилган.

Улуғ Октябрь ватани бўлган Совет Иттифоқига, ленинчи КПССга қарши, социалистик мамлакатлардаги бошқа қардош партияларга қарши кураш Мао группаси янгидан тузган партия олдига ташқи сиёсий фаолият соҳасида асосий вазифалар қилиб қўйилган, деб таъкидлайди «Унэн» газетаси.

«Съезд»нинг бориши ва унинг ҳужжатлари шуни кўрсатадики, съезд ташкилотчиларининг ҳамма ишлари ҳам силлиққина ўтгани йўқ. Шунинг учун ҳам «съезд» қарорларида «маданий революция»ни давом эттириш»га даъват этилади. Амалда бунинг маъноси шуки, Хитойдаги маочилар бундан буён ҳам репрессияларни давом эттиравералар, софдил коммунистларни ва хитой халқининг энг яхши намояндаларини таҳқирлай берадилар.

Мақоланинг пировардида бундай дейилади: «Хитой пропагандаси «ХКП IX съезди»ни «узоқни кўзловчи оқибатлар келтириб чиқарадиган» воқеа қилиб кўрсатишга уринмоқда. Бундай баҳога қўшилиб бўлмайди. Бу сўзлар хитой халқи учун мудҳиш маъно касб қилади. 20 йил муқаддам Хитой уфқида балқиб чиққан янги турмуш қуёшини маоизмнинг қора булутлари тобора қалин қоплаб олмоқда ва унинг нурлари бу зулматни қачон ёриб чиқишини айтиш қийин. Лекин шу нарса тамомила равшандирки, ахир бир кун Хитой осмонида офтоб шуъла соча бошлайди.

ҲАҚ ИШ ҒАЛАБА ҚОЗОНАДИ

Ҳамза номли ўзбек академик драма театрининг артистлари қадимий Греция драматургиясининг классиги Софоклнинг «Шоҳ Эдип» пьесасини саҳнага қўйдилар. Ҳозирги вақтда Грециядаги фашистлар хунтаси Софоклнинг асарларини тақиқлаб қўйган. Ижодий коллектив шу спектаклларнинг биттасидан тушган йиғимни грек сиёсий маҳбуслари ва уларнинг оилаларига ёрдам фондига беришга қарор қилди.

Спектакль бошланишига қадар грек ватанпарварлари билан бирдамлик митинги бўлди. СССР халқ артисти Олим Хўжаев ўз нутқида қадимий Эллада — демократия ватанининг ажойиб маданияти тўғрисида, эркесвар халқнинг ажойиб анъаналари ҳақида гапирди. У «қора полковниклар» диктатураси бутунлай барбод бўлади, деб ишонч билдирди.

Томошабинлар — бадиий буюмлар фабрикасининг каштачиси Маъмура Мамедова ва Тошкент Давлат университетининг студенти Анвар Юнусов Грецияда бебошлик қилаётган реакция кучларига қарши, бу кучларнинг империалистик ҳомийларига қарши қаҳрли норозилик билдирдилар.

(ЎзТАГ).

ТИНЧ ОКЕАН ОРҚАЛИ

ТОКИО. (ТАСС). Америкалик 38 яшар аёл Сярон Адамс Япониянинг Иокагама портидан «Денгиз акуласи» деган елканли кемачада Тинч океанга қараб сузиб кетди. Адамс Тинч океанни забт этишга журъат этган жаҳонда биринчи аёлдир. У, саёҳатини 80 кунда тамомлаш ва Калифорниянинг Сан — Дьего портига етиб боришни мўлжалламоқда.

КАМБАҒАЛЛАР ТАЛАБИ

Ральф Абернети бошчилик қилаётган «Жанубдаги христиан раҳбарлик конференцияси» ташкилоти кеча «камбағалчиликка қарши кураш ҳафталиги»ни бошлади.

Мамлакатнинг турли районларидан келган вакиллари Вашингтонга ўн моддадан иборат программа келтирдилар, очликка қарши самарали чоралар кўриш ва Вьетнамдаги урушни тўхтатиш тўғрисидаги талаблар шу моддаларнинг энг асосийларидир. Ҳаддан ортиқ ҳарбий харажатлар кескин қисқартирилиши, шунинг натижасида бўшаб қолган маблағлардан энг зарур ички эҳтиёжларни қондириш учун фойдаланилиши лозим, дейишмоқда улар.

Америка камбағалларининг вакиллари АҚШ конгресси биноси ёнида бир группа сенаторлар ва вакиллар палатасининг аъзолари билан учрашиб, уларга ўз талабларини топширдилар.

АЛЕН ПОЭР — ПРЕЗИДЕНТЛИККА НОМЗОД

ПАРИЖ. (ТАСС). Ален Поэр 1 июнда сайланадиган Франция президенти лавозимига ўз номзодини расмий равишда кўрсатди. Ҳозир А. Поэр Франция президенти вазифаларини вақтинча ижро этиб турибди.

КАНАДА. Торонто шаҳрида оммавий намойишлар давом этмоқда. Кўчалардан «Вьетнамга тинчлик ва озодлик!», «Канаданинг агрессияда қатнашиши тўхтатилсин!», «Америка қўшинлари Вьетнамдан олиб чиқиб кетилсин!» каби шиорлар кўтариб ўтаётган намойишчиларнинг сон-саноғи йўқ. Суратда: Торонто кўчаларидан биридаги намойиш қатнашчилари.

В. Никитин фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

ҲАР ТЎҒРИДА

РАДИОЛОКАТОР ВА... ЧИГИРТКА

НИГЕРИЯДА ўрнатилган радиолокация станцияси самолётларни эмас... чигирткаларни қидириш билан шуғулланади. Бу станцияда олимлар малаҳдек ёпирилиб келадиган чигирткаларнинг қайси томондан келишини аниқлайдилар.

ТЕЗПИШАР ПАХТА

Область қишлоқ хўжалиги тажриба станциясининг селекциячилари чиқарган янги «Хор-6» пахта навига Хоразм деҳқонлари «Новосел» деб ном бердилар. «Хор-6» тезпишар нав бўлиб, совуқлар бошлангунга қадар анчаси очилиб бўлади.

МАҒОР... ЭКСПОРТГА

ХА, оддий мағор ҳам экспортга жўнатиладиган қимматбаҳо хом ашё экан. Бу мағор фақат бир жойда: Кавказ тоғи чўққисининг шимолий ёнбағирларида учрайдиган чинорлар танасида ўсади. Франция фирмалари бу мағорни жон-жон деб сотиб оладилар. Бу мағор қимматбаҳо атир ва духиларга, ўсимликдан тайёрланадиган дори-дармонларга қўшилади.

АФРИКА ВА ЯҚИН ШАРҚ МАМЛАКАТЛАРИДА

ВАТАНПАРВАРНИНГ ХОТИНИ ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

ДОРУССАЛОМ. (ТАСС). Жанубий Африка Республикасининг ирқчи маъмурлари Форстернинг ирқий зулм сиёсатига қарши чиққан Винни Манделани қамоққа олди.

Унинг эри, Жанубий Африка Республикасидаги африкалик аҳолининг озодлиги учун атоқли курашчи Нельсон Мандела бир неча йилдан бери Роббен оролидаги қамоқда ётибди. Жанубий Африка Республикасининг ирқчи маъмурлари ўзларининг сиёсий мухолифларини шу ерда сақламоқдалар.

СОВЕТ САМОЛЕТИГА ЮҚОРИ БАҲО БЕРИЛДИ

НУАКШОТ. (ТАСС). «Эр—Моританий» деган миллий авиация компанияси яқинда Совет Иттифоқидан сотиб олган «ИЛ-18 Д» самолётини намуна учун учириб кўрсатди.

Пассажирларнинг ҳаммаси «ИЛ-18 Д» самолётида ҳузур қилиб учганликларини якдиллик билан айтдилар. Самолёт биринчи даражали навигация ускуналари билан таъминланганлиги ҳам таъкидлаб ўтилди.

«Эр — Моританий» компаниясининг бош директори Сиди Аҳмад Улд Така совет самолётига юқори баҳо берди.

КИНОФЕСТИВАЛЬ ОЧИЛДИ

ДАМАШҚ. (ТАСС). Бу ердаги «Ал—Кинди» кинотеатрида Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикасининг қўшма кинофестивали очилди. Фестиваль иккинчи жаҳон уруши йилларида фашистлар Германияси устидан совет халқи қозонган ғалабага бағишланган. Фестивални очиш маросимида Сурия жамоатчилигининг намояндалари ва сиёсий арбоблар, шунингдек чет эллик дипломатлар ҳозир бўлдилар.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг деярли ҳамма районларида ҳавонинг кам булутли келиши, ёғингарчиликнинг бўлмаслиги кутилади. Шимоли-шарқдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 25-30, баъзи ерларда 35 даража атрофида бўлади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлади. Ёғингарчилик бўлмайди. Шимоли-шарқдан секундига 0-5 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 19-24, кундузи 26-28 даража иссиқ бўлади.

УЗОҚ УМР КЎРГАНЛАР

Медицина фанлари кандидати Рамазон Аликишиев узоқ умр кўрганлардан 300 кишини обдон текшириб чиқди. Олим узоқ умр кўраётган кишиларнинг соғлиғи, ҳаёт кечириш усули, турмуш шароити, меҳнат фаолияти билан қизиқди. Шу асосда «Доғистоннинг узоқ умр кўраётган кишилари» деган китоб ёзди.

Олимнинг таъкидлашича, ҳозир Совет Иттифоқида 100 ва ундан ортиқ ёшга кирган кишилар 21708 та бўлиб, шундан 644 таси Доғистонда яшайди. Бундан ташқари, 90 ва ундан кўпроқ ёшни уриб қўйганлар бу ерда салкам 4 минг киши экан. Аҳолининг ҳар миллионтасига ҳисоблаганда Шимолий Кавказдаги бу тоғ республикаси узоқ умрлилар бўйича АҚШдан 47 баравар, Англиядан 102 баравар, Япониядан 610 баравар устун экан.

Рамазон Аликишиев текширган кишилар орасида энг кексалари 159 ёшли Ашура Омарова ва 135 ёшли Бедайчи Рамазонов бўлиб чиқди. Улар Шомил қўзғолони билан боғлиқ воқеаларни ҳали ҳам эслашади.

Одам Аҳмедов ва Манна Алиева умрдошликда ўзига хос рекорд қўйишди. Улар 102 йилдан буён бирга яшашади. Доғистонда, балки ер юзида биринчи бўлиб бриллиант тўйларини ўтказишди.

Китобнинг айрим боблари узоқ умр кўрган кишиларнинг овқатланиши, меҳнат ва турмуш шароитларига бағишланган. Юз ёш ва ундан кўпроқ умр кўрган кишиларнинг ҳаммаси овқатни меъёридан ортиқ истеъмол қилмаган. Кўпроқ сут ва ўсимлик маҳсулотлари, гўшт, сабзавот, мева истеъмол қилганлар. Улардан ҳеч бири спиртли ичимликка ва чекишга берилмаган. Соғ-саломат турмуш кечираётганликларининг яна бир сири— бир меъёрда меҳнат қилиш, гигиена қоидаларига риоя қилиш, асабга ҳаддан ташқари эрк бермасликдир.

Петр ЯШЧЕНКО,
АПН мухбири.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Лирик куйлар, 10.10 — В. Бунин. «Ватанимиз далаларида» (симфоник поэма), 10.30 — Ёш ижрочилар концерти, 11.15 — «Аҳолига — граждан мудофааси ҳақида», 11.30 — М. Левиевнинг камер асарлари, 12.45 — «Олатоғ ерларида», 13.30 — Чет эл мамлакатлари санъат усталарининг концерти, 15.15 — «Маданият университети», 16.10— Ўзбекистон композиторларининг куйлари, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Симфоник куйлар, 18.00 — «Наманганнинг фахри», 18.10 — Халқ қўшиқлари, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Ёшлик» программаси, 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт, 21.55 — «Саломатлик — туман бойлик», 22.20 — В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар, 23.15 — Мақом кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.35 — Телеянгиликлар, 18.50 — «Хаёлпараст» (телеочерк).

Ўзбек тилида: 19.00 — Ун минут музика, 19.10 — «Бинокор» (телепрограмма), 19.45 — Телеянгиликлар, 20.00 — «Нева соҳилининг сеҳрли афсонаси» (музикали эшиттириш), 20.40 — «Тамомила махфий» (бадиий фильм, рус тилида), 22.20 — «Бўстон» тележурнали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — «Совет Иттифоқининг иссиқлик энергетикаси соҳасидаги янгиликлар» (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 20.20 — «Бразилия тупроғида» (кинофильм), 20.40 — «Қари» (телевизион бадиий фильм), 21.50 — «Горизонт» (киноальманах).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 15/V да Ҳамза, 16/V да Спартак, 17/V да Чио-чио-сан.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/V да Бой ила хизматчи (билетлар сотилган), 17/V да Шоҳ Эдип.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИДА — 15/V да Гули сиёҳ, 16/V да Бағри тош, 17/V да Жон қизлар.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Узоқ Ғарбда — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 8 ва 9.45 минутда).

Хон эл Халилий кварталида — «ДРУЖБА» (1-залда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қўлга тушмас қасоскорларнинг янги саргузаштлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Нейтрал сувлар — «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Чапай шунқорлари — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 9.45, 11.30 минутларда), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 3 да), «ДРУЖБА» (2-залда), кундуз ва кечқурун).

Олтин ўқ—«ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Ажралишадиган бўлдик —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Усмирлик даври — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8 ярим ва 10 да).

Нейтрал сувлар—«ФЕСТИВАЛЬ».

Усмирлик даври — «ХИВА».

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ ТЕЗ КУНДА ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Ф. ШИЛЛЕР

«МАРИЯ СТЮАРТ»

3 пардали трагедия

Туроб ТУЛА таржимаси

Саҳнага қўювчи — БССРда хизмат кўрсатган артист М. Л. СПИВАК.

Режиссёр — УзССР халқ артисти А. ТУРДИЕВ.

Рассомлар — Г. БРИМ ва М. ЭШОНХЎЖАЕВ.

АСОСИЙ РОЛЛАРДА:

УзССР халқ артистлари: Я. АБДУЛЛАЕВА, И. БОЛТАЕВА, З. МУҲАММАДЖОНОВ, Ҳ. НАРИМОНОВ, С. ТАБИБУЛЛАЕВ, А. ТУРДИЕВ, М. ЮСУПОВ;

УзССРда хизмат кўрсатган артистлар: Т. АЗИЗОВ, Э. МАЛИКБОЕВА, С. НОРБОЕВА, С. СОТИБОЛДИЕВА, Т. ШУКУРОВ ва бошқалар қатнашадилар.

Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: ижтимоий ва фалсафа бўлимларининг сиёсий иқтисоди;

кафедра доцентлари: илмий коммунизм, фалсафа, процесс ва граждан ҳуқуқи, жиноят ҳуқуқи, физик география;

кафедра катта ўқитувчилари: сиёсий иқтисод, гидрология, умум таълим фани, физик химия;

кафедра ассистентлари: КПСС тарихи, ядро физикаси.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан сўнг бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Студентлар шаҳарчаси, Бош корпус, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги

А. Н. ОСТРОВСКИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЕАТР ВА РАССОМЛИК САНЪАТИ ИНСТИТУТИ 1969—1970 ўқув йилида институтга кирувчилар учун жамоатчилик асосида ДРАМА ТЕАТРИ ва КИНО АКТЕРИ (ўзбек группаси), МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИ АКТЕРИ (ўзбек группаси), ТЕАТРШУНОСЛИК, ХАЛҚ ТЕАТР РЕЖИССЕРИ, ТАСВИРИЙ САНЪАТ ТАРИХИ ва НАЗАРИЯСИ, КИТОБ ва ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ГРАФИКАСИ, БАДИИЙ КУЛОЛЧИЛИК, МОНУМЕНТАЛ РАССОМЛИК ва ҲАЙКАЛТАРОШЛИК мутахассисликлари бўйича

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМЛАРИ ТАШКИЛ ЭТАДИ

Тайёрлов бўлимларида машғулотлар ҳафтада икки марта кеч соат 7 дан 10 гача қуйидаги ихтисослар бўйича олиб борилади: актёрлик маҳорати ва режиссура (ўзбек группаси), театршунослик, тасвирий санъат тарихи ва назарияси (ўзбек группаси), расм, живопись, ҳайкалтарошлик.

СССР тарихи, она тили ва адабиётдан консультация ўтказилади.

Кўрсатилган мутахассисликлар бўйича тайёрлов курсида ўқишни истовчилар 20 майгача институт ректори номига ёзилган ариза билан ўрта маълумоти ҳақидаги ҳужжатдан кўчирма топширишлари лозим.

Институт адреси: Тошкент, Г. Лопатин кўчаси, 77-уй (7, 8, 10, 11-трамвайларнинг, 3, 9, 11-троллейбусларнинг «Туркман бозори» бекати).

Ҳамма қўшимча саволлар бўйича институт қабул комиссиясига мурожаат қилинг.

ТОШКЕНТ МАДАНИЙ ОҚАРТУВ ТЕХНИКУМИ сиртқи бўлимга қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кутубхона ва клуб иши (ўзбек группа).

Техникум кутубхона ва клуб ишчиларини (кутубхоначилар, район маданият бўлими, маданият ва истироҳат боғлари ишчилари, методистлар ва клуб ишини ташкил қилувчилар) тайёрлайди.

Уқиш муддати — ўрта маълумотлилар учун 2 йил, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун — 4 йил.

Урта маълумотли кирувчилар: она тили ва адабиёти (иншо), СССР тарихи (оғзаки); тўлиқсиз ўрта маълумотлилар: она тили (диктант), она тили ва адабиёти (оғзаки) фанларидан имтиҳон топширадилар.

Директор номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асл нусхаси), автобиография, 3 та фотосурат (3х4 см), медицина справкаси (286-форма).

Кириш имтиҳонлари — 15 августдан 25 августгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-95, II Чимбой кўчаси, 97-уй, Студентлар шаҳарчаси, (23, 38, 49-автобусларнинг сўнгги, 76-автобуснинг «Маданий оқартув техникуми» бекатлари).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриёти ва «Совет Ўзбекистони» газета редакциясининг коллективлари босмахона печать цехининг бошлиғи В. Қамбаровга онаси

Комилабиби ҚАМБАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Сирдарё район даволаш санитария бирлашмаси ва сил касалликлари диспансери коллективлари диспансернинг бош врачи «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» С. Аҳмедовга отаси

Аҳмад АБЗАЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм, назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337604. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333253. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация—334534. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон—48—65, Бухоро 43—141, Қарши 22—83, Наманган 21—68, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 112. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 03013.